

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **pedagogika specjalna**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Data przeprowadzenia wizytacji: **18-19.05.2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	19
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	23
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	28
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	33
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	35
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	37
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	41
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Małgorzata Sekułowicz, członkini PKA,

członkowie:

1. dr hab. Justyna Kusztal, ekspertka PKA,
2. dr Ewa Kulawska, ekspertka PKA,
3. mgr Bogdan Lewiński, ekspert PKA ds. pracodawców,
4. Tomasz Janocha, ekspert PKA ds. studenckich,
5. dr Katarzyna Ostrowska, sekretarz zespołu oceniającego.

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, prowadzonym na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. Zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej ocena została przeprowadzona zdalnie. Ostatnia ocena programowa, która na kierunku pedagogika specjalna na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim odbyła się w dniach 8-9 marca 2013 r., zakończyła się oceną pozytywną (uchwała Nr 548/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 5 września 2013 r.).

Aktualną wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z Władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej odbył wszystkie przewidziane w harmonogramie spotkania, przeprowadził hospitacje zajęć dydaktycznych oraz dokonał oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych. Podczas wizytacji odbyła się wizytacja bazy dydaktycznej. Podczas spotkania podsumowującego zespół oceniający przekazał Władzom Uczelni informacje dotyczące dalszych etapów postępowania oceniającego.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	pedagogika specjalna	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne / niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	Pedagogika	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 sem. / 128 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	240 godz. / 16 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Specjalność 1: edukacja i rehabilitacja osób z autyzmem i trudnościami w uczeniu się. Specjalność 2: resocjalizacja z socjoterapią.	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom		
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	47 47	35
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	880-990 godz.	735 godz.
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	66-70 ECTS	38 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	71-72 ECTS	71 ECTS

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	86-88 ECTS	86 ECTS
---	------------	---------

Nazwa kierunku studiów	pedagogika specjalna	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia jednolite magisterskie	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{5,6}	Pedagogika	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	10 sem. / 300 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	450 godz. / 27 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Specjalność 1. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu Specjalność 2. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna.	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	155	–
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów⁸	2730-2760 godz.	–
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	165 ECTS	–
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub	172-186 ECTS	–

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów		
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	125-126 ECTS	–

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kierunek pedagogika specjalna profil ogólnoakademicki w UMCS realizowany jest w ramach studiów stacjonarnych jednolitych magisterskich (studia 5-letnie) oraz w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia, profil ogólnoakademicki (studia 2-letnie).

Kierunek pedagogika specjalna (profil ogólnoakademicki) realizowany w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych studia II stopnia obejmuje trzy zakresy kształcenia, wybierane przed rozpoczęciem pierwszego semestru studiów, tj.: edukacja i rehabilitacja osób z autyzmem i z trudnościami w uczeniu się; specjalna terapia pedagogiczna z terapią procesów integracji sensorycznej; resocjalizacja z socjoterapią, przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela prowadzącego zajęcia, zgodnie z regulacjami Załącznika nr 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. 2021, poz. 890).

Studia II stopnia na kierunku pedagogika specjalna studia stacjonarne i niestacjonarne podlegają stopniowemu wygaszaniu ze względu na zmianę regulacji prawnych związanych z kształceniem nauczycieli – pedagogów specjalnych. Ostatni nabór na studia obejmował rok akademicki 2021/2022 i umożliwił kontynuację kształcenia absolwentom studiów I stopnia tym studentom, którzy ukończyli studia na kierunku pedagogika specjalna oraz pedagogika na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Obecnie na studiach stacjonarnych na II roku studiuje 47 osób, a na studiach niestacjonarnych 35 osób, które powinny ukończyć studia w roku akademickim 2022/2023.

Kierunek pedagogika specjalna (profil ogólnoakademicki) realizowany w ramach studiów stacjonarnych jednolitych magisterskich (studia 5-letnie, 10 semestrów, magisterskie) obejmuje dwa zakresy kształcenia (specjalności nauczycielskie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego, zgodnie z regulacjami Załącznika nr 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. 2021, poz. 890): edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu oraz edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna.

Absolwenci specjalności edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu uzyskują kompetencje metodyczne w zakresie pracy dydaktycznej i opiekuńczo-wychowawczej organizowanej w warunkach włączających, integracyjnych i specjalnych dla uczniów z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej oraz z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

Absolwenci będą mogli podejmować zatrudnienie w placówkach szkolnictwa specjalnego, przedszkolach i szkołach integracyjnych oraz ogólnodostępnych realizujących edukację włączającą, ponadto instytucjach edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, stowarzyszeniach czy organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Absolwenci specjalności edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna będą posiadać kwalifikacje w zakresie pracy dydaktycznej i opiekuńczo-wychowawczej organizowanej w warunkach włączających, integracyjnych i specjalnych dla uczniów z niepełnosprawnością sensoryczną (wzroku oraz słuchu), kompetencje do podejmowania terapii pedagogicznej ukierunkowanej na podmioty ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi. Absolwenci będą mogli podejmować zatrudnienie w placówkach szkolnictwa specjalnego, przedszkolach i szkołach integracyjnych oraz ogólnodostępnych realizujących edukację włączającą, instytucjach edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną i innymi, stowarzyszeniach czy organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Celem kształcenia na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie profil ogólnoakademicki jest wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne pozwalające im stawać się wysoko wykwalifikowanymi specjalistami podejmującymi zatrudnienie w różnych obszarach działalności edukacyjno-społecznej. Propozycja dwuprofilowych specjalności, tj. edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu oraz edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna, wynika z podstawowych założeń Lubelskiej Szkoły Pedagogiki Specjalnej akcentujących swoisty charakter pedagogiki specjalnej i konieczności kompleksowego podejścia w zakresie metodologii badań empirycznych oraz metod oddziaływania w płaszczyźnie edukacji, rehabilitacji i terapii. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna w UMCS daje studentom możliwość zdobycia: aktualnej wiedzy z pedagogiki specjalnej i powiązanych z nią ściśle: pedagogiki, psychologii, biomedycyny, socjologii, prawa oraz innych pomocniczych dyscyplin, umiejętności umożliwiających jej zastosowanie w odniesieniu do określonych osób z niepełnosprawnością i trudnościami rozwojowymi oraz ich środowiska. Koncepcja kształcenia nakierowana jest na kształtowanie kompetencji istotnych dla rozwoju zawodowego pedagoga specjalnego (kompetencje językowe, informatyczne, osobowościowe), ale także dla jego aktywnej, twórczej, krytycznej i otwartej postawy wobec zjawisk społecznych zaznaczających się w środowisku edukacji oraz środowisku lokalnym.

Studenci kierunku pedagogika specjalna w zakresie edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu studenci zdobędą kwalifikacje do pracy z osobami z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej oraz z zaburzeniami sprzężonymi, osobami reprezentującymi spektrum autyzmu.

Natomiast zakres kształcenia edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna przygotowuje do pracy z osobami z niepełnosprawnością wzroku, słuchu oraz zaburzeniami złożonymi. Sprzyja również rozwinięciu umiejętności do pracy w obszarze terapii pedagogicznej. Kształcenie dwuprofilowe w ramach każdej z wybieranych przez studentów specjalności jest cechą wyróżniającą kształcenie na kierunku pedagogika specjalna w perspektywie ogólnopolskiej.

Koncepcja kształcenia i cele kształcenia są ze Strategią Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w latach 2019-2025 oraz celami strategicznymi Wydziału Pedagogiki i Psychologii określonymi na lata 2021-2025, takimi jak: zapewnienie i utrzymanie wysokiej jakości oferty dydaktycznej poprzez stałą modyfikację propozycji programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców w kraju i za granicą oraz wspieranie potencjału naukowego i dydaktycznego pracowników.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku pedagogika specjalna mieszczą się w dyscyplinie pedagogika (100%) i powiązane są z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w tej dyscyplinie. Kierunki działalności badawczej na kierunku pedagogika specjalna obejmują: analizę uwarunkowań, organizacji, przebiegu i efektywności edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z różnym rodzajem i stopniem niepełnosprawności w edukacji włączającej, integracyjnej i specjalnej; opis różnych aspektów funkcjonowania dorosłych osób z niepełnosprawnością, chorobą przewlekłą czy spektrum autyzmu oraz sprawdzanie ich korelatów; badanie pedagogicznych i psychospołecznych aspektów funkcjonowania rodzin z doświadczeniem niepełnosprawności; analizę problemów w obszarze diagnozy i terapii osób z różnym rodzajem zaburzeń czy niepełnosprawności, w tym diagnozy postaw wobec autonomii i seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób ze spektrum autyzmu, ponadto rehabilitacji osób z niepełnosprawnością ruchową; poszukiwanie i stosowanie różnych podejść i modeli badań w naukach społecznych, ukierunkowanych na aktywizację potencjału osób z niepełnosprawnością.

Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają współczesne tendencje w pedagogice specjalnej, np. poszerzenie zjawiska edukacyjnej inkluzji i przyjęcie modelu edukacji dla wszystkich. Model ten zakłada koordynującą rolę pedagoga specjalnego w procesie inkluzji społeczno-edukacyjnej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi. Kluczowa w kształceniu pedagoga specjalnego jest umiejętność współpracy oraz integrowania wiedzy zawodowej z różnych dyscyplin. Duża liczba specjalności zwiększa nie tylko szanse zatrudnienia, ale również zakres kompetencji pedagoga specjalnego, dając mu sposobność bycia wieloprofilowo wyposażonym doradcą oraz współrealizatorem procesu edukacji i rehabilitacji w warunkach włączających i specjalnych.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku pedagogika specjalna są więc zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i zawodowego rynku pracy pedagoga specjalnego w zakresie edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu oraz edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna jest efektem działań monitorujących potrzeby rynku pracy, w tym przypadku przede wszystkim rynku edukacyjnego nakierowanego na wychowanie i kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, tj. nauczycielami akademickimi i studentami (przedstawicielami samorządu studentów) oraz we współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (interesariuszami zewnętrznymi, praktykodawcami itd.), co przejawia się rozbudowaniem zakresów kształcenia na kierunku pedagogika specjalna i wzbogaceniem niektórych treści programowych.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku pedagogika specjalna w UMCS uwzględniają nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W roku akademickim 2022/2023 zajęcia dydaktyczne na kierunku pedagogika specjalna odbywają się stacjonarnie w siedzibie Wydziału, co dotyczy przede wszystkim zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu ze studentem, w tym zajęć ćwiczeniowych i seminariów, a zwłaszcza przedmiotów kształtujących umiejętności praktyczne.

W semestrze zimowym wykłady były realizowane w formie zdalnej, jeśli do nich były prowadzone ćwiczenia umożliwiające studentom bezpośredni kontakt z prowadzącym dany przedmiot. Jeśli zajęcia obejmowały zgodnie z planem studiów tylko wykład bez ćwiczeń, realizowane były tylko stacjonarnie w siedzibie Uczelni. Za pomocą platformy internetowej przeprowadzane są dla studentów I roku też obowiązkowe zajęcia: bezpieczeństwo i higiena pracy, etyka i odpowiedzialność dyscyplinarna studentów, przysposobienie biblioteczne. Kształcenie na odległość jest wykorzystywane jako pomocnicza forma kształcenia (zgodnie ze standardami przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela nie więcej niż 25% punktów ECTS student może uzyskać podczas kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość).

Efektu uczenia się na kierunku pedagogika specjalna są zgodne z poziomem 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Efekty uczenia się na kierunku pedagogika specjalna są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim zajęć. Przykładowe powiązanie efektu uczenia się z koncepcją i celami kształcenia: absolwent zna i rozumie system kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego oraz współczesne podejścia do problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia) i wynikające z nich nowe formy edukacji (integracyjnej, włączającej) z koncepcją i celami kształcenia obejmuje wiedzę niezbędną do realizacji zadań zawodowych w różnych systemach kształcenia. Natomiast przykładowo związek z aktualnym stanem wiedzy w zakresie dyscypliny pedagogika i subdyscypliny pedagogika specjalna określonego wyżej efektu oznacza, że wiedza ta jest istotna dla przygotowania elastycznych specjalistów, zdolnych do realizacji zadań w warunkach różnych systemów i związanych z nimi wyzwań z kluczową rolą systemu włączającego.

Efekty uczenia się na kierunku są specyficzne dla pedagogiki specjalnej, określone zostały zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (tj. Dz.U. 2021 poz. 890).

Efekty uczenia się na kierunku pedagogika specjalna są zgodne z zakresem działalności naukowej uczelni w dyscyplinie pedagogika, korespondują one bowiem z wynikami badań pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii, podejmujących istotne zagadnienia z zakresu współczesnych tendencji w pedagogice specjalnej, publikowane w międzynarodowych oraz ogólnopolskich czasopismach.

Efekty uczenia się, takie jak przykładowo: umiejętność rozróżniania orientacji w metodologii badań pedagogicznych, formułowania problemów i hipotez badawczych, dobierania adekwatne metody, techniki oraz konstruowania narzędzi badawczych, opracowywanie, prezentowanie i interpretowanie wyników badań, wyciąganie wniosków, wskazywanie kierunków dalszych badań, w obrębie wybranej subdyscypliny pedagogiki specjalnej oraz kompetencje do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, inicjowania działań na rzecz interesu publicznego oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne, uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze i społeczne niezbędne w działalności naukowej. Ponadto efekty uczenia się uwzględniają posługiwanie się językiem obcym (wraz ze specjalistyczną terminologią) na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego i pozwalają wykorzystać go w dyskursie naukowym i pracy zawodowej.

Opis efektów uczenia się dla kierunku pedagogika specjalna w UMCS sprawia, że są one możliwe do osiągnięcia, sformułowane w sposób zrozumiały, co umożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji.

Efekty uczenia się określone dla kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określony w standardach kształcenia nauczycieli z 2019 roku (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela tj. Dz.U. 2021 poz. 890).

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1^[1] (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Wszystkie wymagania przypisane do kryterium pierwszego oceny zostały uwzględnione w koncepcji studiów na kierunku pedagogika specjalna profil ogólnoakademicki w UMCS w Lublinie. Studia jednolite magisterskie realizują w pełni w zakresie koncepcji, celów kształcenia i efektów uczenia się wymagania określone standardami kształcenia nauczycieli z 2019 roku i absolwenci uzyskują kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego. Natomiast absolwenci studiów drugiego stopnia, kontynuujący kształcenie po studiach I stopnia na kierunku pedagogika specjalna (studia nauczycielskie) również (z wyjątkiem ścieżki resocjalizacja z socjoterapią) uzyskują kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

–

Zalecenia

–

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie są zgodne z efektami uczenia się określonymi dla kierunku, opisanymi na podstawie standardów kształcenia nauczycieli z 2019 roku (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela tj. Dz.U. 2021 poz. 890).

Treści programowe w pełni uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, jej subdyscyplinach i naukach pomocniczych. Treści programowe w pełni korespondują z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinie pedagogika, co uwidacznia się w publikacjach naukowych i projektach badawczych i badawczo-dydaktycznych realizowanych przez nauczycieli akademickich.

Treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla pedagogiki specjalnej, co umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się obejmujących wiedzę, umiejętności i kompetencje możliwie wszechstronne, pozwalające funkcjonować w roli zawodowej w różnych miejscach pracy pedagoga specjalnego. Dobór i układ treści kształcenia jest sekwencyjny, od treści ogólnopedagogicznych, przez kierunkowe do treści specjalizacyjnych na późniejszych latach studiów, uzupełnianych o praktyki, co pozwala na przechodzenie od treści teoretycznych, przygotowujących studenta do działania do treści metodycznych i praktycznych.

Treści ogólnopedagogiczne o ukierunkowaniu teoretycznym skupione są w module kształcenia ogólnego i przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, np.: *filozofia, logika, socjologia ogólna, psychologia ogólna, psychologia społeczna, psychologia rozwojowa i wychowawcza, pedagogika ogólna, historia wychowania, teoria wychowania czy pedeutologia i deontologia zawodu.*

Stanowią one wprowadzenie do przedmiotów zawartych w modułach kształcenia kierunkowego, realizowanych w większości na drugim roku studiów, których treści mają przygotować studentów do zgłębiania bardziej szczegółowych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej, np.: *metodologia badań społecznych, strategie ilościowe w badaniach pedagogicznych, strategie jakościowe w badaniach pedagogicznych, metodyka edukacji wczesnoszkolnej, trening asertywności i kierowania grupą, psychopedagogika specjalnych potrzeb edukacyjnych, psychologia kliniczna, psychologia rehabilitacji dzieci i młodzieży, pedagogika specjalna, andragogika specjalna, dydaktyka specjalna czy diagnostyka w pedagogice specjalnej.*

Na trzecim roku studiów realizowany jest moduł *edukacji włączającej* obejmujący takie zajęcia, jak np.: *teoretyczne i prawne podstawy edukacji integracyjnej i włączającej, wielospecjalistyczna diagnoza dla potrzeb edukacyjnych, planowanie, realizacja i monitoring działań wspierających w edukacji integracyjnej i włączającej, metodyka pracy z uczniem w grupie zróżnicowanej, metody wspierania i aktywizowania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej czy organizacja edukacji włączającej i integracyjnej.*

Przygotowanie w zakresie specjalności od czwartego roku studiów pozwala systematycznie poszerzać treści charakterystyczne dla dyscypliny, subdyscypliny oraz wybranej specjalności. Treści kształcenia realizowane w ramach wybranej przez studentów specjalności są pogrupowane w następujące bloki: *przygotowanie merytoryczne, przygotowanie dydaktyczno-metodyczne oraz praktyki zawodowe.*

W ramach specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu* w bloku przygotowania merytorycznego realizowane są takie zajęcia, jak np.: *wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną i autystycznym spektrum zaburzeń, biomedyczne podstawy NI i ASZ, niepełnosprawność złożona, rodzina osoby z NI i ASZ, podstawy edukacji i rehabilitacji osób z NI, wspieranie rozwoju seksualnego osób z NI, psychologia osób z NI, profilaktyka wypalenia zawodowego w pracy z osobami z NI, neuropsychologia deficytów rozwojowych spektrum autyzmu, diagnoza kliniczna i nozologiczna spektrum autyzmu, diagnoza psychopedagogiczna osób ze spektrum autyzmu – profile funkcjonalne, psychologiczno-pedagogiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób ze spektrum autyzmu, wsparcie osób ze spektrum autyzmu w życiu*

dorośli, diagnoza i terapia procesów przetwarzania sensorycznego, nowe technologie w edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, modele edukacyjno-terapeutyczne w pracy z osobami ze spektrum autyzmu.

W bloku przygotowania dydaktyczno-metodycznego dla tej specjalności prowadzone są m.in.: *metodyka edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną, metodyka kształcenia uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w klasach starszych, metodyka kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną, metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankami z NI w internacie (+ zajęcia terenowe), metodyka pracy z rodziną z dzieckiem z NI i ze spektrum autyzmu w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju, metodyka pracy dydaktyczno-wychowawczej osób ze spektrum autyzmu, metodyka treningów kompetencji społecznych osób ze spektrum autyzmu, metodyka zajęć rewalidacji indywidualnej z uczniem ze spektrum autyzmu czy metodyka doradztwa zawodowego i rozwijanie zainteresowań i pasji w pracy z młodzieżą ze spektrum autyzmu.*

W ramach specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna* w bloku przygotowania merytorycznego realizowane są takie zajęcia jak np.: *biomedyczne podstawy rozwoju i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością sensoryczną i zaburzeniami przetwarzania, psychologiczno-pedagogiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzroku, psychologiczno-pedagogiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchu, prawno-organizacyjne podstawy pracy z rodziną i dzieckiem z niepełnosprawnością sensoryczną w ramach WWR, psychopedagogiczne aspekty funkcjonowania rodziny z niepełnosprawnością sensoryczną, dorosłość osób z niepełnosprawnością sensoryczną, edukacja, rehabilitacja i terapia osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, podstawy terapii pedagogicznej (pedagogiki korekcyjnej), ogólnorozwojowe metody specjalnej terapii pedagogicznej, diagnoza i terapia procesów przetwarzania sensorycznego, metody wspomaganie procesów poznawczych i przystosowania dzieci i młodzieży, projektowanie indywidualnych programów korekcyjno-kompensacyjnych, konstruowanie indywidualnych programów wspomagających rozwój dzieci z niepełnosprawnością sensoryczną w ramach WWR, usprawnianie wzroku, usprawnianie słuchu, współczesna tyfłotechnika czy nowoczesne technologie w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchu.*

W bloku przygotowania dydaktyczno-metodycznego dla tej specjalności prowadzone są m.in.: *metodyka edukacji przedszkolnej dzieci z niepełnosprawnością wzroku z elementami terapii pedagogicznej, metodyka edukacji przedszkolnej dzieci z niepełnosprawnością słuchu z elementami terapii pedagogicznej, metodyka edukacji wczesnoszkolnej dzieci z niepełnosprawnością wzroku, metodyka edukacji wczesnoszkolnej dzieci z niepełnosprawnością słuchu, metodyka edukacji w klasach IV-VIII dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku, metodyka edukacji w klasach IV-VIII dla dzieci z niepełnosprawnością słuchu, surdologopedia, alfabet Braille'a i metodyka nauczania, orientacja i poruszanie się w przestrzeni osób z niepełnosprawnością wzroku, język migowy i metodyka nauczania, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej w internacie dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną z elementami terapii pedagogicznej czy metodyka pracy z osobami z werbalnymi i niewerbalnymi trudnościami w uczeniu się z elementami terapii pedagogicznej.*

Ponadto studenci kierunku pedagogika specjalna realizują zajęcia z modułu *wsparcie warsztatu pracy pedagoga specjalnego: pierwsza pomoc przedmedyczna, emisja głosu, kultura języka oraz technologia*

informacyjna oraz na pierwszym roku obligatoryjne szkolenia z: *przysposobienia bibliotecznego, etyki i odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów; BHP* – w systemie online oraz szkolenie z *ochrony własności intelektualnej*. Ponadto uczestniczą w jednorazowym wykładzie adaptacyjnym dla studentów pt. „Życiozaradni – o problemach i radzeniu sobie z nimi”.

Czas trwania studiów i nakład pracy mierzony punktami ECTS, konieczny do ukończenia studiów i nakład pracy studenta zostały poprawnie oszacowane. W planie studiów na kierunku pedagogika specjalna przewidziano większą niż minimalna liczbę godzin dydaktycznych określonych w standardach kształcenia (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela), co oznacza, że w programie studiów wprowadzono treści rozszerzone, niezbędne do przygotowania absolwentów na rynek pracy.

Plan studiów umożliwia wybór zajęć w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby ECTS niezbędnej do ukończenia studiów: na specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu* na zajęcia wybieralne (język obcy z elementami języka specjalistycznego – 10 pkt. ECTS, zajęcia fakultatywne – 8 pkt. ECTS., wykład uniwersytecki – 1 pkt ECTS, praktyki zawodowe, którym odpowiada 27 pkt. ECTS., seminarium dyplomowe – 13 pkt. ECTS, zajęcia specjalnościowe – 72 ECTS, co globalnie daje – 131 ECTS, co jest zgodne z wymaganiami prawnymi w tym zakresie.

Na specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna* na zajęcia wybieralne (język obcy z elementami języka specjalistycznego, zajęcia fakultatywne, wykład uniwersytecki, praktyki zawodowe, seminarium dyplomowe, zajęcia specjalnościowe) realizowane są w wymiarze 131 ECTS. Praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 27 ECTS. Na wykład ogólnouniwersytecki przypada 1 pkt ECTS, a na zajęcia fakultatywne przypada 8 pkt. ECTS. Język obcy realizowany jest w wymiarze 10 pkt. ECTS), zaś seminarium magisterskie w wymiarze 13 ECTS). Na zajęcia specjalnościowe przypada 72 ECTS. Od pierwszego roku student wybiera zajęcia lektoratowe i wykład uniwersytecki, później zajęć specjalnościowych od czwartego semestru, a z kolei na siódmym semestrze student wybiera tematykę pracy dyplomowej i promotora, a w ósmym i dziewiątym semestrze zajęcia fakultatywne. Studenci wybierają wykład uniwersytecki spośród dostępnych w danym roku akademickim, ogłaszanych na stronie internetowej UMCS, co najmniej 2 tygodnie przed rozpoczęciem semestru. Oprócz wyżej opisanych możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia poprzez wybór zajęć do wyboru, student ma prawo studiowania według Indywidualnego Programu Studiów (dalej: IPS), w tym planu studiów, po zaliczeniu drugiego roku studiów w przypadku jednolitych studiów magisterskich.

Studenci realizujący szerszą niż standardowa ścieżkę kształcenia (drugi kierunek studiów), odbywający część studiów poza Uniwersytetem, wychowujący dziecko, z niepełnosprawnością lub przewlekle chorzy, korzystający z urlopu ze względów zdrowotnych oraz szczególnie zaangażowani w działalność na rzecz środowiska akademickiego mogą skorzystać z Indywidualnej Organizacji Studiów (dalej: IOS). Indywidualizacja procesu kształcenia przejawia się zwłaszcza podczas bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi w ramach zajęć dydaktycznych i konsultacji z wykładowcami oraz opiekunem roku, który jest w stałym kontakcie ze studentami.

Plan studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukowo-badawczą w dyscyplinie pedagogika. Na specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu* zajęcia te realizowane w łącznym wymiarze 172 ECTS – 57%

ogólnej liczby punktów ECTS na specjalności, zaś na specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna* jest 50 takich zajęć, realizowanych w łącznym wymiarze 1755 godzin (186 ECTS – 62% ogólnej liczby punktów ECTS na specjalności). Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego. W programie studiów przewidziano zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych. Plan studiów obejmuje zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, przy czym metody te nie mogą być przypisane do zajęć, takich jak: ćwiczenia, seminaria, zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne. Dobór zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest właściwy ze względu na założone dla nich efekty uczenia się.

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, seminariów i praktyk. Proporcje między zajęciami prowadzonymi z wykorzystaniem metod aktywizujących i podających wskazują na zdecydowaną przewagę form aktywizujących i sprzyjają osiągnięciu efektów kierunkowych oraz efektów uczenia się, określonych w standardach kształcenia nauczycieli z 2019 roku. Zajęcia rozłożone są w planie studiów proporcjonalnie, zajęcia zaplanowano na 15 tygodni, tygodniowo student ma 14-14 godziny zajęć, co w stosunku dziennym wynosi od 3,5 do 4,5 godziny. Kształcenie na odległość jest wykorzystywane jako forma pomocnicza, zgodnie ze standardami przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela nie więcej niż 25% punktów ECTS student może uzyskać podczas kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Liczba godzin zajęć prowadzonych na kierunku pedagogika specjalna z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz liczba punktów ECTS w zakresie kształcenie przygotowującego do zawodu nauczyciela odpowiada minimalnym wymaganiom standardu kształcenia nauczycieli pedagogów specjalnych i wynosi 165 ECTS i 2730-2760 godzin zajęć.

Metody kształcenia na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie w UMCS są różnorodne, specyficzne dla zajęć obejmujących wiedzę pedagogiczną i kształtujących umiejętności i kompetencje pedagogiczne i zapewniają osiągnięcie efektów uczenia się. Dobór metod jest zależny od formy zajęć, więc na wykładach są to metody podające czy wykład konwersatoryjny czy problemowy z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, pogadanki, objaśnianie / wyjaśnianie. Na ćwiczeniach i seminariach wykorzystywane są metody aktywizujące, motywujące studentów do samodzielności, podejmowania badań naukowych czy samodzielnego zdobywania wiedzy, takie jak: dyskusja, metoda projektów, praca z tekstem, prezentacja, ćwiczenia praktyczne. W odniesieniu do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne i społeczne stosowane są metody, takie jak: pokaz, ćwiczenia laboratoryjne, prezentacja filmów, dyskusja dydaktyczna, metoda projektów, praca z tekstem (analiza tekstów źródłowych) oraz często prowadzący proponują studentom ćwiczenia grupowe, podczas których studenci samodzielnie wykonują stawiane im zadania, pracując indywidualnie oraz w mniejszych lub większych grupach. Aktywizuje to studentów, stymuluje do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, gdyż poprzez współpracę z innymi studentami, wymieniają poglądy i poszerzają własne doświadczenia oraz poszukują rozwiązań różnych problemów w oparciu o wiedzę teoretyczną, przygotowują programy zajęć, opracowują konspekty lekcji i projekty edukacyjne. Zajęcia w Uczelni prowadzone są z wykorzystaniem narzędzi dydaktycznych w laboratoriach, sali Montessori, sali muzycznej, tanecznej, sali do terapii pedagogicznej, sali do terapii zajęciowej, co zdecydowanie sprzyja stosowaniu metod aktywizujących i stymulujących do samodzielnej aktywności oraz osiąganiu efektów uczenia się.

Do rozwijania i doskonalenia kompetencji badawczych studentów najczęściej stosuje się następujące metody: objaśnianie / wyjaśnianie, opisy, metoda projektów, metoda z użyciem komputera, praca z tekstem (analiza tekstów źródłowych), które wykorzystywane są podczas ćwiczeń i seminariów, ale także podczas wykładów. Metody kształcenia na odległość jest wykorzystywane są jako pomocnicza forma zajęć w odniesieniu do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Metody kształcenia są przez nauczycieli akademickich dostosowywane do indywidualnych i grupowych potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, dla których przeznaczone są narzędzia dydaktyczne i techniczne w uczelni i bibliotece, aczkolwiek najczęściej nauczyciel akademicki udostępnia studentom opracowane przez siebie materiały: linki do prezentacji, karty pracy, literaturę, a jako metody aktywizujące wykorzystuje: quizy, forum, zadanie, „praca grupowa w pokojach”. Nauczyciel uwzględniając temat i cele zajęć dostosowuje podział czasu pracy ze studentami do efektów uczenia się oraz potrzeb i możliwości uczestników zajęć.

Zajęcia w uczelni rozplanowane są racjonalnie i na studiach stacjonarnych odbywają się w kontakcie bezpośrednim z nauczycielami akademickimi lub innymi osobami prowadzącymi zajęcia zazwyczaj 4 dni w tygodniu. Średnie obciążenie tygodniowe wynosi na I roku studiów 3-4 godziny dziennie, na II – 4-5 godzin, na III – 4 godziny, zaś na IV – 6 godzin, przy czym waha się ona w poszczególne dni od 2 do 8 godzin. Ponadto na studiach stacjonarnych zazwyczaj studenci mają jeden dzień w tygodniu wolny od zajęć dydaktycznych czy przeznaczony na realizację praktyk. Pomiędzy zajęciami przewidziane są 15 minutowe przerwy. Tym samym rozplanowanie zajęć umożliwia studentom efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Sprawdzanie przez nauczycieli akademickich prac zaliczeniowych i egzaminów oraz prac etapowych studentów rozplanowane jest w ten sposób, że zwyczajowo do tygodnia po przeprowadzonej weryfikacji student uzyskuje informację o wyniku i ma możliwość zapoznania się z nim w uzgodnionym terminie i przyjętej zwyczajowo w Uczelni formie.

Zasady odbywania praktyk, sposób monitorowania i weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych praktykom zawodowym reguluje Regulamin Dotyczący Realizacji Praktyk obowiązujący na Wydziale Pedagogiki i Psychologii przyjęty Zarządzeniem Rektora w 2015 r. Podstawą do odbycia praktyki jest umowa zawarta między pracodawcą a Uczelnią wraz z właściwym skierowaniem. Miejsce odbywania praktyki zatwierdza osoba sprawująca nadzór nad praktykami w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria. Charakter, typ podmiotów, w których odbywają się praktyki oraz dokumentacja przedstawiona podczas wizytacji potwierdza, że jednostki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe umożliwiają osiągnięcie zakładanych dla praktyki efektów uczenia się.

Wśród pracodawców umożliwiających odbywanie praktyk znajdowały się szkoły, przedszkola ogólnodostępne, integracyjne, specjalne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, internaty, fundacje i stowarzyszenia prowadzące działalność edukacyjną i opiekuńczą, ośrodki terapii, instytucje należące do sektora publicznego (administracji rządowej i samorządowej, instytucje naukowe, oświatowo-wychowawcze, instytucje wychowania resocjalizacyjnego lub penitencjarne). Opiekun praktyk posiada doświadczenie zawodowe i wykształcenie, które gwarantuje prawidłową realizację praktyk.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów w czasie odbywania praktyk dokumentowane są w dzienniku praktyk oraz zaświadczeniu praktykodawcy zamieszczanym w Internetowym Systemie Obsługi Praktyk. Doświadczenie zawodowe, funkcje jakie pełnią w swoich firmach opiekunowie praktyk pozwalają na prawidłową realizację praktyk. Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się ostatecznie poprzez zaliczenie i ocenę wystawioną przez Uczelnianego opiekuna praktyk. Ocena dotycząca praktyk

zawodowych wprowadzona przez opiekuna Praktyk ze strony Uczelni jest pobierana przez USOS i widoczna w protokole przedmiotu.

Realizacja praktyk jest opiniowana. Poza tym studenci oceniają praktyki w ramach badań ankietowych dotyczących oceny jakości zajęć, a także w ramach prac Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Kierunkowego Zespołu Programowego będących częścią systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Ważnym elementem weryfikacji zarówno potencjalnych miejsc praktyk, jak i przebiegu praktyk jest wywiad środowiskowy na temat pracodawcy, hospitacje w zakładach pracy, kontakt telefoniczny. W okresie pandemii ze względu na procedury bezpieczeństwa bardzo ważną rolę odgrywały osobiste relacje z zakładowymi opiekunami praktyk. Uczelnia aktywnie wspiera studentów w realizacji i zaliczaniu praktyk, pomaga w dopełnianiu formalności a opiekun praktyk jest w stałym kontakcie ze studentami.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Treści programowe przypisane do zajęć na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie stacjonarne w UMCS są zgodne z efektami uczenia się określonymi dla kierunku, adekwatne do aktualnego stanu wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie pedagogika.

Czas trwania studiów został poprawnie oszacowany, podobnie jak nakład pracy studenta mierzony łączną liczbą punktów i liczbą punktów przypisanych do zajęć lub grup zajęć, co zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów jest prawidłowo oszacowana na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych i zapewnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Sekwencja zajęć na studiach jest logiczna i spójna, studenci mogą dokonywać wyboru zajęć w wymiarze gwarantującym elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia.

Formy realizacji zajęć i metody kształcenia są różnorodne i specyficzne dla zajęć kształtujących wiedzę i umiejętności pedagogiczne, co do zasady zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

W odniesieniu do praktyk efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do realizowanych zajęć; metody weryfikacji przebiegu i oceny praktyk, sposób ich dokumentacji są odpowiednio dobrane, organizacja, infrastruktura praktyk, kompetencje opiekunów praktyk, nadzór opiekuna ds. praktyk są prawidłowe; udział studentów i interesariuszy zewnętrznych w ocenie efektów uczenia się osiągniętych na praktykach pozwala na ich systematyczną ocenę.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Oferta zajęć, a wśród nich także praktyk zawodowych, jest szersza niż wymagana standardami kształcenia z 2019 roku. Studenci realizują więcej (450) godzin praktyk, które obsługiwane są za pomocą systemu internetowego, co zdecydowanie ułatwia ich realizację i weryfikację efektów uczenia się dla praktyki. Szeroka oferta zajęć obowiązkowych i fakultatywnych, planowana jako dwuprofilowe kształcenie specjalnościowe, zwiększa szanse absolwentów na rynku pracy.

2. Internetowy System Wsparcia Praktyk kompleksowo zarządza komunikacją pomiędzy wszystkimi interesariuszami procesu zarządzania praktykami (tzn. studentami, dziekanatami i opiekunami praktyk), pozwala stworzyć jednolity, dostępny wirtualnie zbiór, jednolitą ścieżkę obiegu dokumentów związanych z praktykami w Uczelni, ułatwia wszystkim uczestnikom procesu śledzenie postępu realizacji praktyki danego studenta. Bardzo ważną wartością tego rozwiązania jest możliwość generowania analiz i raportów, które umożliwiają ewaluację praktyk (ze strony praktykodawców, studentów) i tworzenie na potrzeby Wydziałów analiz pozwalających na badanie jakości realizowanych praktyk. Zgodnie z kryteriami Dobrej Praktyki Internetowy System Wsparcia Praktyk charakteryzuje łącznie się następującymi cechami: a) skutecznie wpływa na proces doskonalenia jakości kształcenia na kierunku poprzez : kompleksowe i szybkie dostarczanie niezbędnych danych potrzebnych do ewaluacji praktyk zawodowych, formułowanie wynikających z tego wniosków (poprzez odpowiednie generowanie analiz, raportów), które są wbudowane w system jakości kształcenia, b) pozwala zastosować go uniwersalnie, jako powszechną metodę / narzędzie ewaluacji praktyk zawodowych, c) jest innowacyjny z względu na nowatorskie zastosowanie narzędzi informatycznych, d) stanowi wzór (niewystępujący w dotychczasowej praktyce ewaluacji praktyk zawodowych) podejmowania, tworzenia kompleksowych narzędzi pozwalających na ciągły proces doskonalenia organizacyjnego i programowego praktyk, e) poprzez angażowanie studentów, kadry Uczelni , praktykodawców we wspólne działanie buduje ich społeczną odpowiedzialność, f) ma trwały wpływ na doskonalenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku i w odniesieniu do całej Uczelni.

Zalecenia

–

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na kierunek pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie w UMCS określone są Uchwałą nr XXV – 9.27/21 Senatu UMCS z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2022/2023. Uchwała podejmowana jest w każdym roku akademickim. Kryteria rekrutacji są przejrzyste i selektywne, gdyż o przyjęciu kandydata decyduje liczba punktów uzyskanych podczas postępowania kwalifikacyjnego z następujących przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny.

Ponadto na studia na kierunku pedagogika specjalna przyjmowani są laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego oraz laureaci konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich. Kwestię uprawnień laureatów i finalistów olimpiad i konkursów przy ubieganiu się o przyjęcie na studia reguluje Uchwała

Nr XXV – 15.22/22 Senatu UMCS Uchwała Nr XXIV – 22.22/18 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie uprawnień przysługujących laureatom i finalistom olimpiad stopnia centralnego oraz laureatom konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, przy ubieganiu się o przyjęcie na I rok studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Przy rekrutacji na studia mogą być uwzględnione wyniki matury międzynarodowej IB (International Baccalaureate) oraz oceny z dyplomów kandydatów spoza terytorium RP (Republika Białorusi, Federacja Rosyjska, Ukraina, kraje Unii Europejskiej, Stany Zjednoczone Ameryki, Kanada). Zasady przyjmowania cudzoziemców na studia na UMCS określa załącznik nr 2 do Uchwały Nr XXV – 9.27/21 Senatu z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2022/2023. Ponadto na studia na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie mogą zostać przyjęci laureaci Ogólnopolskiego Konkursu Żłote Indeksy Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Liczba punktów rekrutacyjnych stanowi podstawę do przygotowania i ogłoszenia list rankingowych i list osób zakwalifikowanych na kierunek w ramach limitów miejsc, kryteria rekrutacji są więc bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów.

Procedury rekrutacyjne są klarowne, opisane w ww. uchwałach Senatu UMCS i stanowią one, że postępowanie rekrutacyjne przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, a nadzór nad przebiegiem rekrutacji sprawuje powoływany przez Rektora Pełnomocnik ds. Rekrutacji.

Informacje niezbędne do rozpoczęcia procesu rekrutacji poprzez uczelniany system internetowy znajdują się na stronie Uczelni. Uczelnia zapewnia osobom z niepełnosprawnościami warunki do pełnego uczestnictwa w procesie rekrutacji poprzez bezpłatny transport na Uczelnię celem dostarczenia dokumentów oraz wsparcie w procesie rekrutacji w postaci tłumacza języka migowego lub asystenta dydaktycznego.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów (poza edukacją formalną) są opisane uchwale Senatu uczelni w sprawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną w UMCS i w Regulaminie potwierdzania efektów zdobytych poza systemem studiów. Wydziałowa Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia Się potwierdza efekty uczenia się w formie egzaminu teoretycznego lub praktycznego. Procedura ta zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów i ocenę ich adekwatności do efektów uczenia się opisanych dla kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie w UMCS.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni (w tym uczelni zagranicznej) opisano w regulaminie studiów UMCS i na jego podstawie studia na kierunku pedagogika specjalna można podjąć między innymi w wyniku procedury przeniesienia z innej uczelni, pod warunkiem zaliczenia co najmniej pierwszego semestru i spełnienia wszystkich wymogów zawartych w przepisach obowiązujących na poprzedniej uczelni. Podejmując decyzję o przyjęciu, Dziekan określa rok i semestr studiów oraz warunki uzupełnienia przez studenta różnic programowych. Ponadto po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru, student może zmienić kierunek studiów, jeśli różnice programowe umożliwiają przyjęcie na drugi semestr wybranego kierunku lub odpowiedni wyższy. Student może ubiegać się o przeniesienie ze studiów stacjonarnych na niestacjonarne lub ze studiów niestacjonarnych na stacjonarne, ale warunkiem przeniesienia jest uznanie przez Dziekana dotychczas osiągniętych przez studenta efektów uczenia się oraz uzyskanych punktów ECTS.

Zasady i procedury dyplomowania są w UMCS na kierunku pedagogika specjalna trafne, specyficzne dla studiów pedagogicznych nauczycielskich i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Proces dyplomowania obejmuje przygotowanie pod kierunkiem promotora pracy dyplomowej adekwatnie do zakresu kształcenia, zainteresowań studenta oraz obszaru działalności badawczej promotora. Tematy prac dyplomowych, wybierane w oparciu o określone w uczelni merytoryczne kryteria, zatwierdzane są przez Kolegium Dziekańskie na wniosek promotora do końca IV semestru. Prace dyplomowe podlegają standardom przyjętym dla pisanie prac naukowych w dziedzinie nauk społecznych i podlegają ocenie promotora i recenzenta, według znormalizowanego formularza, obejmującego on m.in.: zgodność treści pracy z tematem określonym w tytule; ocenę struktury pracy (podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez, itp.), ocenę merytoryczną; charakterystykę doboru i wykorzystania źródeł; ocenę formalnej strony pracy (spisu treści, przypisów, wykazów bibliograficznych, kompetencji językowej) i całościową ocenę pracy. Ocena pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania studenta do prowadzenia działalności naukowej lub do udziału w tej działalności.

Proces dyplomowania wspiera jednolity system antyplagiatowy zintegrowany z archiwum prac dyplomowych. Proces dyplomowania kończy egzaminem dyplomowym składanym przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi: przewodniczący Komisji – Dziekan, Prodziekan lub samodzielny pracownik naukowy, promotor oraz recenzent. Zakres egzaminu dyplomowego jest określony i przekazany do wiadomości studentów.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego w formie ustnej jest uzyskanie przez studenta wszystkich zaliczeń i zdanie wszystkich egzaminów wymaganych programem studiów. Egzamin dyplomowy obejmuje problematykę związaną z pracą dyplomową oraz ustalone zagadnienia kierunkowe i specjalnościowe. Na ocenę końcową składają się oceny z odpowiedzi dyplomanta dotyczącej pracy dyplomowej oraz odpowiedzi na pytania odnoszące się do zagadnień kierunkowych/specjalnościowych. Podstawą obliczenia wyniku studiów na podstawie zapisów regulaminu studiów w UMCS są: średnia ocen ze studiów, ocena pracy dyplomowej oraz ocena egzaminu dyplomowego. Ostateczny wynik studiów stanowi suma: $\frac{3}{5}$ średniej ocen ze studiów, $\frac{1}{5}$ oceny pracy dyplomowej i $\frac{1}{5}$ oceny egzaminu dyplomowego, który wyrównywany jest zgodnie z zasadą: do 3,20 – dostateczny (3,0), od 3,21 – dostateczny plus (3,5), przy średniej ocen ze studiów od 3,26, od 3,71 – dobry (4,0), przy średniej ocen ze studiów od 3,51, od 4,21 – dobry plus (4,5), przy średniej ocen ze studiów od 3,76, od 4,51 – bardzo dobry (5,0), przy średniej ocen ze studiów od 4,19.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są co do zasady równe dla wszystkich studentów, także z niepełnosprawnością i zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość całego procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się są związane ze specyfiką zajęć, opisane w kartach zajęć i na pierwszych zajęciach zaprezentowane studentom. Weryfikacja i ocena stopnia osiągania efektów uczenia się dotyczy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. To czy wszystkie efekty zostały sprawdzone jest oceniane przy pomocy matrycy efektów przez zespół programowy kierunku pedagogika specjalna w UMCS.

Efekty są weryfikowane przez bieżącą ocenę pracy studenta w trakcie zajęć, prace etapowe, zadania cząstkowe, zadania problemowe, projekty, kolokwia. Weryfikacja kończąca zajęcia to egzaminy i zaliczenia. Do weryfikacji wiedzy służą najczęściej: egzaminy pisemne i ustne, kolokwia, testy wiedzy,

prace pisemne, prezentacje multimedialne, prace zaliczeniowe w formie np. scenariuszy zajęć/warsztatów. Do weryfikacji umiejętności najczęściej służą: egzaminy pisemne i ustne, eseje, kolokwia, zaliczenia ustne, prace pisemne, prezentacje multimedialne, karty pracy, scenariusze zajęć/warsztatów, projekty, karty oceny udziału w dyskusji, analizy przypadków, arkusze obserwacji aktywności na zajęciach. W zakresie weryfikacji kompetencji społecznych stosuje się najczęściej: zaliczenia ustne, prezentacje, prace pisemne, analizy przypadków, karty oceny udziału w dyskusji, zadania wykonywane podczas pracy grupowej, prace zaliczeniowe w formie np. scenariuszy zajęć/warsztatów. Na kierunku pedagogika specjalna wszystkie specjalności są specjalnościami nauczycielskimi, zasady weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się są zgodne z wymogami określonymi w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela z późniejszymi zmianami).

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się języka obcego w UMCS to: karta oceny wypowiedzi studenta, karta oceny aktywności studenta, testy, umożliwiając one sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2+ESOKJ.

Weryfikacja i ocena osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w trakcie praktyk zawodowych odbywa się poprzez dziennik praktyk oraz zaświadczenie o odbytej praktyce. Weryfikacji dokonuje koordynator Katedry ds. Praktyk Studenckich. Opiekun praktyki ze strony placówki ocenia, w jakim zakresie student / praktykant zrealizował zakładane efekty uczenia się oraz wystawia ocenę studentowi za odbytą praktykę.

Weryfikacja i ocena osiągniętych przez studenta efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowane były poprzez Wirtualny Kampus UMCS, rzadziej poprzez inne narzędzia sieciowe, gdzie wykorzystuje się testy i egzaminy pisemne przeprowadzone z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, np. test z ograniczeniem czasowym, projekty, prezentacje, różnego rodzaju prace pisemne. Zaliczenia i egzaminy ustne odbywały się za pośrednictwem wideokonferencji na Wirtualnym Kampusie, umożliwiającą synchroniczny kontakt audiowizualny. Obecnie wszystkie zaliczenia i egzaminy odbywają się w bezpośrednim kontakcie studenta z osobą prowadzącą zajęcia.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się określają w UMCS zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania etyczne i niezgodne z prawem. Służy temu procedura związana z jednolitym systemem antyplagiatowym oraz procedury postępowania w sytuacjach egzaminacyjnych, gdzie istotnym ogniwem w procesie rozwiązywania konfliktów i sytuacji problemowych, są opiekunowie roku, którzy służą wsparciem przy rozwiązywaniu indywidualnych trudności studentów. Ponadto w takich sytuacjach można uzyskać wsparcie Rzecznika Praw Akademickich czy Akademickiego Centrum Mediacji.

Studenci są informowani o kryteriach i metodach oceny na pierwszych zajęciach. Wyniki egzaminów i zaliczeń ustnych przedstawiane są studentom bezpośrednio po ich przeprowadzeniu, a w przypadku egzaminów i zaliczeń pisemnych najpóźniej w ciągu 7 dni od ich przeprowadzenia. Przekazywanie informacji o wynikach odbywa się z zachowaniem zasad etycznych, a w przypadku wykorzystywania systemu teleinformatycznego z zachowaniem zasad gwarantujących bezpieczeństwo danych dotyczących studentów.

Rodzaj, forma, tematyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów jest dostosowana do poziomu studiów II stopnia. Ocenie zostały poddane tylko te prace, jako że studia jednolite magisterskie prowadzone są od 2019 roku, to nie można odnieść tej oceny do prac na studiach jednolitych magisterskich.

Poprzez udział studentów w Naukowym Kole Pedagogów Specjalnych im. Zofii Sękowskiej „Sięgam poMoc” oraz podczas przygotowywania prac magisterskich studenci są włączani w badania naukowe i przygotowywanie raportów i publikacji naukowych

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia jednolite magisterskie na kierunku pedagogika specjalna w UMCS są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Metody weryfikacji efektów uczenia się na kierunku pedagogika specjalna w odniesieniu do studiów jednolitych magisterskich są prawidłowe, adekwatne do założonych efektów uczenia się. Umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się.

Warunki i procedury potwierdzenia efektów uczenia się poza systemem studiów (także tych uzyskanych w innej uczelni), zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności do efektów uczenia się określonych w programie studiów na kierunku pedagogika specjalna.

Rodzaj, tematyka, forma prac etapowych i dyplomowych oraz stawiane im wymagania są dostosowane do poziomu studiów magisterskich i profilu ogólnoakademickiego, efektów uczenia się dla kierunku pedagogika specjalna oraz dyscypliny pedagogika.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

–

Zalecenia

–

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na kierunku pedagogika specjalna studia II stopnia UMCS w Lublinie jest zatrudnionych łącznie 28 pracowników, w tym 24 nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy i 4 osoby są zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych. Z kolei na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie kształcenie prowadzi łącznie 37 pracowników, w tym 36 nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy i 1 osoba jest zatrudniona na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Dorobek naukowy, dydaktyczny w dyscyplinie pedagogika wykazany przez nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć oraz nabywanie umiejętności badawczych przez studentów. Należy podkreślić, że wszystkie osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne na kierunku pedagogika specjalna posiadają odpowiednie, wysokie kwalifikacje i udokumentowany dorobek w obszarze aktywności naukowej w zakresie pedagogiki i innych dyscyplin naukowych. Nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku pedagogika specjalna studia drugiego stopnia opublikowali łącznie 285 prac naukowych w latach 2018-2022, a na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie opublikowano w tym okresie 225 prac naukowych. Na wyróżnienie zasługuje fakt, że wyniki badań naukowych są publikowane również w wysoko punktowanych czasopismach zagranicznych (50 publikacji w latach 2018-2022). Kadra prowadząca zajęcia ciągle doskonali umiejętności badawcze w dyscyplinie pedagogika poprzez regularne uczestnictwo w warsztatach organizowanych przez Katedrę Metodologii Badań Pedagogicznych „Inspiracje metodologiczne” (w latach 2016-2021), wykładach z cyklu „Czwartki Badawcze (od 2019 roku) oraz w Festiwalu Badawczym Katedr. Ponadto na obu kierunkach prowadzone są innowacyjne projekty naukowo-edukacyjne prowadzone między innymi przez Zespół Badawczy NeuroEduLab. Inne projekty dotyczą badań nad szkolnym samopoczuciem uczniów i nauczycieli w kontekście zadań przyszłościowych, konsekwencji edukacji zdalnej w ocenie studentów. Kadra akademicka bierze czynny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych, niektórzy nauczyciele akademicy są członkami polskich i zagranicznych towarzystw naukowych, członkami rad redakcyjnych czasopism, prowadzą również współpracę naukową z ośrodkami uniwersyteckimi w Polsce i zagranicą. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia posiadają znaczące i wyróżniające osiągnięcia naukowe w dyscyplinie pedagogika, a w szczególności w zakresie pedagogiki specjalnej. Kompetencje naukowe, badawcze kadry prowadzącej zajęcia na kierunku pedagogika specjalna w pełni pozwalają na prawidłową realizację zajęć i wspieranie studentów w nabywaniu umiejętności badawczych.

Na kierunku pedagogika specjalna studia drugiego stopnia jest zatrudnionych 24 nauczycieli akademickich w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Wykształcenie kierunkowe w dyscyplinie pedagogika posiadają 22 osoby (w tym 7 doktorów habilitowanych, 15 doktorów). Wykształcenie kierunkowe w dyscyplinie psychologia posiadają 2 osoby ze stopniem doktora. Dodatkowo zajęcia na kierunku realizuje 4 nauczycieli zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (w tym 1 doktor habilitowany w dyscyplinie pedagogika, 1 doktor w dyscyplinie filozofia, 2 mgr psychologii). Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów (47 studentów w roku akademickim 2022/23) umożliwia prawidłową realizację zajęć. Pracownicy zatrudnieni w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy realizują 78% zajęć dydaktycznych ze studentami. Natomiast na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie jest zatrudnionych 36 nauczycieli akademickich w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Wykształcenie kierunkowe w dyscyplinie pedagogika posiada 26 osób (w tym 1 prof. dr hab., 14 doktorów habilitowanych, 11 doktorów). Wykształcenie kierunkowe w dyscyplinie psychologia posiadają 3 osoby ze stopniem doktora. Zajęcia prowadzi również 2 doktorów hab. w zakresie filozofii, 1 dr socjologii, 1 dr nauk biologicznych w zakresie fizjologii, 3 mgr filologii

angielskiej. Dodatkowo zajęcia na kierunku realizuje 1 nauczyciel, mgr pedagogiki zatrudniony na podstawie umowy cywilnoprawnej. Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów (155 studentów w roku akademickim 2022/2023) umożliwia prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć zarówno w kontakcie bezpośrednim, jak i w zakresie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Należy podkreślić, że nauczyciele akademicy i osoby prowadzące zajęcia uczestniczą w licznych szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje i kompetencje do prowadzenia zajęć na przykład: *Kurs moderatora Design Thinking*, szkolenia w zakresie kształcenia zdalnego, przeprowadzania egzaminów zdalnych, projekt dydaktyczny „Podziel się doświadczeniem – metody aktywizujące w nauczaniu zdalnym”, pracownicy mają dostęp do filmowych materiałów szkoleniowych z obsługi platformy Wirtualny Kampus. Podnoszeniu kompetencji dydaktycznych pracowników realizujących zajęcia na kierunku pedagogika specjalna służą organizowane Dni Jakości Kształcenia.

Przydział zajęć nauczycielom akademickim jest zgodny z ich dorobkiem naukowym w zakresie wskazanych dyscyplin nauki i zgodnie z wykazanymi kompetencjami dydaktycznymi. Pracownicy zatrudnieni w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy realizują 99% zajęć dydaktycznych ze studentami. Realizacja zajęć na kierunku pedagogika specjalna studia drugiego stopnia wskazuje na adekwatne obciążenie dydaktyczne nauczycieli akademickich, ale, uwzględniając całość rocznego pensum dydaktycznego (realizowanego na innych kierunkach w Uczelni), stwierdzono, że spośród 24 nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy – 9 osób ma znaczną liczbę nadgodzin w stosunku do pensum określonego w statucie Uczelni (np. pensum pracownika ze stopniem doktora habilitowanego wynosi 210 godzin, a realizuje on 623 godziny dydaktyczne w roku 2022/2023; dr hab. pedagogiki – pensum wynosi 210 godzin a pracownik realizuje 523 godziny dydaktyczne; dr hab. pedagogiki – pensum wynosi 210 godzin podczas gdy prowadzi 420 godzin dydaktycznych). Nauczyciele ze stopniem doktora pedagogiki (5 osób), których pensum dydaktyczne wynosi 240 godzin prowadzą ponad 400 godzin zajęć (od 413 do 459) w ciągu roku akademickiego. Jedna osoba ze stopniem dr pedagogiki zatrudniona na ½ etatu prowadzi 348 godzin zajęć, podczas gdy pensum wynosi 120 godzin. Realizacja zajęć na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie wskazuje na adekwatne obciążenie dydaktyczne nauczycieli akademickich, ale, uwzględniając całość rocznego pensum dydaktycznego (realizowanego na innych kierunkach w Uczelni) stwierdzono, że spośród 36 nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, 9 osób ma znaczną liczbę nadgodzin w stosunku do pensum określonego w statucie Uczelni. Podsumowując, należy stwierdzić, że około 37% nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, prowadzących zajęcia na kierunku pedagogika specjalna studia drugiego stopnia oraz 25% nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku pedagogika specjalna studia jednolite magisterskie jest w znaczącym stopniu obciążona godzinami ponadwymiarowymi realizowanymi w Uczelni. Uwzględniając szereg uwarunkowań i wyzwań w pracy nauczyciela akademickiego, tak znaczne obciążenie prowadzeniem zajęć dydaktycznych nie sprzyja prawidłowej realizacji procesu kształcenia. W związku z tym **rekomenduje się** przyjęcie takich rozwiązań w obsadzie zajęć, które nie będą generowały ww. obciążeń godzinowych (znaczącej liczby godzin ponadwymiarowych) u pracowników zatrudnionych na Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest na bieżąco monitorowana.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku spełniają wymagania wynikające z art. 68, ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.poz.1668). Ponadto reguły doboru pracowników są zgodne ze standardami kształcenia przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela. Kształcenie służące osiągnięciu efektów uczenia się jest realizowane przez nauczycieli akademickich posiadających kompetencje zawodowe oraz doświadczenie w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć. W kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, przygotowania merytorycznego biorą udział osoby prowadzące badania naukowe w dyscyplinie naukowej pedagogika.

Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale realizowana jest w oparciu o Statut UMCS oraz rozporządzenia właściwe dla poszczególnych Instytutów. Pracownicy są zatrudniani zgodnie z obowiązującymi zasadami określonymi w Statucie UMCS, kodeksie pracy, ustawie Prawo o Szkolnictwie Wyższym oraz ustawie o Stopniach i Tytułach Naukowych. Dobór pracowników odbywa się zgodnie z przyjętą procedurą, w której istotne są kompetencje zawodowe, dorobek naukowy, znajomość języka angielskiego. Prawidłową obsadę zapewnia prowadzona polityka kadrowa uwzględniająca transparentność procesu rekrutacji, obiektywność kryteriów w procesie zatrudniania nauczycieli akademickich na drodze konkursowej. W procesie rekrutacji uwzględnia się również umiejętności prowadzenia zajęć w formie hybrydowej, w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Uczelnia systematycznie wspiera rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez różne kursy i szkolenia. Szkolenia te dotyczyły między innymi kształtowania kompetencji językowych np. realizowanych w ramach projektu „Bądź kompetentny i atrakcyjny na rynku pracy” oraz „Zintegrowany UMCS”. W roku akademickim 2021/2022 w kursach języka angielskiego wzięło udział 17 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Poza tym część kadry odbyła kursy i szkolenia, które organizowano poza ich podstawowym miejscem pracy, np. *Metoda audytywno-werbalna w terapii dzieci z uszkodzonym słuchem, Stosowanie i interpretacja systemu zachowań adaptacyjnych ABAS – 3*. Dodatkowo odbywają się szkolenia mające na celu podniesienie jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych w UMCS z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wskazanie praktycznych elementów i dobrych praktyk do wykorzystania w pracy nauczyciela akademickiego. Nauczyciele odbyli szkolenia z zakresu innowacyjnych metod pracy ze studentami, wsparcia osób o szczególnych potrzebach, kreatywnej komunikacji ze studentami. Zaspokajane są potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym związanych z kształceniem na odległość. Zapewnione jest profesjonalne wsparcie techniczne i monitorowane jest zadowolenie nauczycieli akademickich z narzędzi do nauczania zdalnego i funkcjonalności stosowanych platform e-learningowych a wyniki monitorowania są wykorzystywane w ich doskonaleniu.

Nauczyciele akademicki są oceniani przez studentów co najmniej raz w roku, a wyniki ankiet studenckich służą ocenie procesu kształcenia oraz jego doskonaleniu. Ankieta oceny zajęć studentów i doktorantów jest anonimowa i dobrowolna, udostępniana wszystkim studentom i doktorantom w trakcie trwania sesji egzaminacyjnej i poprawkowej, w formie elektronicznej za pomocą systemu informatycznego. Uzyskane wyniki służą do oceny jakości prowadzonych zajęć, podejmowania inicjatyw naprawczych oraz realizacji polityki kadrowej UMCS. Zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich są również hospitowane, zgodnie z przyjętymi zasadami oraz służą działaniom doskonalącym umiejętności dydaktyczne pracowników. Do roku akademickiego 2021/2022 na

Wydziale zajęcia były hospitowane dwa razy w każdym roku, natomiast od bieżącego roku akademickiego hospitacje odbywają się raz w roku.

Nauczyciele akademicy podlegają ocenie okresowej zgodnie z regulacjami prawnymi obowiązującymi w uczelni. Okresowa ocena nauczycieli dokonywana jest raz na 4 lata dotyczy działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej oraz przestrzegania przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie służą weryfikacji jakości prowadzonych zajęć, ocenie aktywności naukowej oraz mają wpływ na kontynuację zatrudnienia w uczelni i planowaniu indywidualnych ścieżek rozwoju.

Polityka kadrowa Wydziału ukierunkowana jest na wszechstronne wspieranie rozwoju naukowego pracowników oraz ich potencjału dydaktycznego. Za istotne jej cele przyjęto wspieranie indywidualnej aktywności kadry w następujących obszarach: uzyskiwanie tytułów naukowych, wspieranie pracy naukowej, wspieranie pracy dydaktycznej, dystrybucja środków finansowych na podnoszenie jakości kształcenia, wspieranie kompetencji osób obsługujących proces kształcenia. Uczelnia motywuje pracowników do rozwoju i doskonalenia poprzez system nagród Rektora UMCS, dodatki finansowe do wynagrodzenia, dyplomy uczelniane (*Homo Didacticus*) oraz wnioskowanie o nagrody państwowe. Uczelnia kreuje stymulujące warunki do rozwoju naukowego kadry poprzez finansowanie publikacji, badań, projektów naukowych, wyjazdów na konferencje, szkolenia, wspiera także rozwój nowoczesnej infrastruktury motywując tym samym nauczycieli do rozwijania kompetencji cyfrowych i doskonalenia własnych kompetencji dydaktycznych. Prowadzona w ten sposób polityka kadrowa stwarza stabilne warunki do systematycznego i trwałego rozwoju nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz zapewnia prawidłową realizację zajęć.

W ramach prowadzonej polityki kadrowej Uczelnia wdrożyła procedury dotyczące zasad rozwiązywania konfliktów, reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec członków wspólnoty akademickiej oraz formy pomocy ofiarom. W sprawach konfliktowych i spornych pracownicy uzyskują wsparcie Rzecznika Praw Akademickich czy Akademickiego Centrum Mediacji. Ponadto na UMCS wdrażany jest Plan Równości Płci.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicy i osoby prowadzące zajęcia posiadają znaczący dorobek naukowy, dydaktyczny, co zapewnia studentom możliwość osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Kadra posiada kompetencje dydaktyczne i jest przygotowana do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Przydział zajęć nauczycielom akademickim jest prawidłowy. Pensum dydaktyczne jest zgodne z regulacjami przyjętymi w Uczelni, ale jednak niektórzy nauczyciele akademicy zatrudnieni w podstawowym miejscu pracy są znacznie obciążeni godzinami

dydaktycznymi. Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest adekwatny i uwzględnia dorobek naukowy, dydaktyczny i doświadczenie zawodowe w obszarze pedagogiki. Uczelnia tworzy warunki do podnoszenia kompetencji dydaktycznych poprzez szkolenia, kursy i oferuje wsparcie techniczne w czasie zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W Uczelni istnieje system oceny pracy nauczycieli akademickich uwzględniający dorobek naukowy, dydaktyczny, hospitacje zajęć i opinie studentów. Uczelnia podejmuje działania w celu prawidłowego doboru kadry nauczycielskiej a polityka kadrowa jest prowadzona zgodnie z przyjętymi założeniami, przez co zapewnia prawidłową realizację zajęć oraz stwarza stabilne warunki pracy i możliwości własnego rozwoju oraz doskonalenia zawodowego kadry prowadzącej zajęcia. Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych, przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy jest szczegółowo unormowane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

–

Zalecenia

–

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastruktura i zasoby edukacyjne Uczelni są nowoczesne, spełniają wysokie standardy jakości kształcenia i są zgodne z potrzebami procesu nauczania-uczenia się oraz adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej. Kształcenie na kierunku pedagogika specjalna odbywa się w nowych budynkach oddanych do użytkowania w 2022 roku, zlokalizowanych w Kampusie Zachodnim. Współczesny, wysoki standard nowej siedziby Instytutu Pedagogiki stwarza komfortowe warunki do kształcenia studentów.

W Instytucie Pedagogiki (budynek C) odbywa się większość zajęć studentów kierunku pedagogika specjalna. Nowoczesny obiekt zawiera m.in. dwie aule wykładowe oraz dwadzieścia osiem sal wykładowych i ćwiczeniowych mogących pomieścić od 30 do 60 osób, bibliotekę, pokoje dla administracji i kadry akademickiej. W budynku C znajdują się: pracownia terapeutyczna, laboratorium badawczo-dydaktyczne składające się z 4 pomieszczeń, z lustrem weneckim, kamerą, mikrofonami, pomieszczeniem do zajęć ze studentami oraz gabinet pomocy psychologicznej. Pokoje, sale i aule wyposażone są w klimatyzację sterowaną indywidualnie i wentylację sterowaną centralnie z systemu BMS (automatyka zarządzania budynkiem). Komunikacja oraz kształcenie na odległość odbywa się z każdego gabinetu i wszystkich pomieszczeń dydaktycznych. Studenci kierunku pedagogika specjalna korzystają ze specjalistycznych pracowni dydaktycznych, m.in., wielofunkcyjnej pracowni Marii Montessori, pracowni rozwoju zasobów ludzkich, sali teatralnej, pracowni plastycznej, sali muzycznej, pracowni fotograficznej i pracowni tanecznej, które posiadają odpowiednie warunki i profesjonalne wyposażenie, m.in. w pomoce dydaktyczne, sprzyjające realizacji przez studentów zadań wynikających z programu studiów. Studenci kierunku pedagogika specjalna mogą korzystać z zasobów Laboratorium Badań nad NeuroEdukacją. Laboratorium obejmuje trzy pomieszczenia: salę seminaryjną z dostępem

do tablicy multimedialnej, testów psychologiczno-pedagogicznych, dwóch stanowisk komputerowych, pokój przystosowany do badań psychologiczno-pedagogicznych oraz pokój przystosowany do badań neuroobrazowych (wyciszony i zaciemniony). Wszystkie pomieszczenia wyposażone są w lustra weneckie. W budynku Instytutu Pedagogiki komunikacja oraz kształcenie na odległość może odbywać się z każdego gabinetu i wszystkich pomieszczeń dydaktycznych. Dodatkowo system multimedialny w całym budynku pozwala na jednoczesną prezentację wydarzeń naukowych we wszystkich salach jednocześnie. Zajęcia na kierunku pedagogika specjalna odbywają się również w budynku B zajmowanym przez Instytut Psychologii. Budynek posiada 16 sal dydaktycznych (w tym pracownia komputerowa i aula). W budynku zlokalizowany jest również pokój terapeutyczny, pracownia testów i wypożyczalnia testów, laboratorium badawczo-dydaktyczne składające się z 4 pomieszczeń, z lustrem weneckim, kamerą, mikrofonami, pomieszczeniem do zajęć ze studentami, Akademickie Centrum Wsparcia, gabinet pomocy psychologicznej. W budynku zastosowane są rozwiązania grupy Harman Professional Solutions, które umożliwiają wykładowcom łatwe i bezproblemowe użytkowanie multimediiów w każdym z pomieszczeń dydaktycznych. Każda sala dydaktyczna ma automatyczny system klimatyzacji i rolet. Sale dydaktyczne w części B oraz aula mają urządzenia służące do streamingu. Infrastruktura badawczo-dydaktyczna Instytutu jest nowoczesna i umożliwia w pełni osiągnięcie przez studentów pedagogiki specjalnej efektów uczenia się oraz rozwijanie ich potencjału i zainteresowań naukowych.

Obydwa budynki, tj. budynek Instytutu Pedagogiki i budynek Instytutu Psychologii, wyposażone są w infrastrukturę sieciową (wifi oraz stacjonarną), która umożliwia korzystanie z Internetu zarówno pracownikom, jak i studentom. Kadra wykorzystuje urządzenia zakupione przez jednostkę oraz w ramach programów centralnych, natomiast studenci korzystają z urządzeń własnych oraz wykorzystywanych w przewidzianych programem studiów zajęciach informatycznych komputerów w pracowni komputerowej. W pomieszczeniach dydaktycznych zastosowano rozwiązania sprzętowe według najnowszych światowych standardów obejmujące systemy projekcji, nagłośnienia oraz zintegrowanego sterowania. W pracowni komputerowej w Instytucie Pedagogiki znajduje się 18, a w Instytucie Psychologii 20 stanowisk komputerowych z pakietem Office, IBM SPSS Statistics i stałym dostępem do Internetu. Pracownicy oraz studenci dysponują prawem do korzystania z oprogramowania IBM SPSS w wersji 26.00 (PS IMAGO PRO 6).

Studenci kierunku pedagogika specjalna korzystają z zasobów Biblioteki Instytutu Pedagogiki, Biblioteki Instytutu Psychologii oraz Biblioteki Głównej UMCS. Biblioteka Instytutu Pedagogiki jest jedną z największych bibliotek specjalistycznych UMCS. W nowoczesnej czytelnicy do dyspozycji studentów jest 6 komputerów z dostępem do Internetu, baz danych, czasopism elektronicznych oraz ebooków w sieci BG UMCS. Wydzielone, przeszklone pomieszczenie z 2 stanowiskami komputerowymi, służy studentom do nauki indywidualnej lub grupowej. Na potrzeby studentów niestacjonarnych Biblioteka jest czynna w soboty, zgodnie z harmonogramem zjazdów. Biblioteka Instytutu Pedagogiki zapewnia warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Należy podkreślić, że nowoczesna infrastruktura dydaktyczna, informatyczna i biblioteczna, która jest wykorzystywana na kierunku pedagogika specjalna jest zgodna z przepisami BHP.

Studenci pedagogiki specjalnej mają dostęp do sieci bezprzewodowej, platform e-learningowych i systemów informacyjnych (Wirtualny Kampus, E-kursy, MS Teams, USOS, katalogi biblioteczne). W ramach Wirtualnego Kampusu wykorzystywana jest platforma MOODLE do wspomaganie tradycyjnego kształcenia studentów pedagogiki poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Studenci korzystają z komputerów (sala komputerowa, czytelnia) z zainstalowanym

oprogramowaniem systemowym (Windows, w tym pakiet Microsoft Office), a w ramach zajęć specjalistycznych dostępne są programy graficzne, tj. Adobe Photoshop Elements, Adobe Premiere Elements, Corel Draw. Pracownie są również dostępne dla studentów poza zajęciami dydaktycznymi.

Budynki oraz ich otoczenie pod względem rozwiązań technicznych i funkcjonalnych są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością i w całości dla nich dostępne. Wejścia do budynków znajdują się w poziomie terenu lub różnica wysokości jest możliwa do pokonania za pomocą nachylenia stref wejściowych. W każdym budynku znajdują się dwie windy, które umożliwiają dostęp na wyższe kondygnacje. Budynki Wydziału wyposażone są w toalety dla osób z niepełnosprawnością, a wszystkie przejścia i drzwi mają odpowiednią szerokość do poruszania się na wózkach. Wszystkie wprowadzone systemy umożliwiają osobom z niepełnosprawnością mobilność osobistą oraz jak największą samodzielność. Obiekty zostały zaprojektowane tak, by korzystały one w pełni z infrastruktury, kształcąc się i rozwijając swoje możliwości. Inne udogodnienia w budynku to: szerokie korytarze; windy z komunikatami głosowymi oraz oznaczeniami w alfabecie Braille'a; tabliczki informacyjne z oznaczeniami w alfabecie Braille'a; reliefowe mapy kampusu. Nad zapewnieniem właściwych standardów pracy i studiowania osobom ze zróżnicowanymi potrzebami czuwa Wydziałowy Zespół ds. Dostępności dla Osób ze Szczególnymi Potrzebami. Studenci słabowidzący i niewidomi korzystają ze stanowisk komputerowych ze specjalistycznym sprzętem i oprogramowaniem. Stanowiska znajdują się w: Bibliotece Głównej UMCS, w Oddziale Informacji Naukowej – wyposażenie: stanowiska komputerowe z oprogramowaniem JAWS, SuperNova (powiększanie tekstu, sterowanie kolorem, kontrastem, jasnością, czytanie i literowanie dowolnego tekstu z ekranu, szybka i funkcjonalna obsługa brajla), syntezator mowy IVONA, klawiatura komputerowa z nakładką, klawiatura powiększona, trackball. Wychodząc naprzeciw potrzebom studentów niesłyszących, Wydział we współpracy z Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów oferuje możliwość korzystania z usługi tłumacza PJM online. Dziekanat Wydziału dysponuje zestawem do obsługi tłumacza języka migowego online, który składa się z laptopa, słuchawek z mikrofonem oraz kamery internetowej. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że studenci z niepełnosprawnością w obszarze narządu słuchu korzystają z nowych udogodnień sprzętowych. Portiernia, pomieszczenia dziekanatu i bibliotek wyposażone są w tzw. pętle indukcyjne.

Zasoby bibliotek UMCS zapewniają studentom kierunku pedagogika specjalna dostęp do literatury zalecanej w sylabusach przedmiotów realizowanych na studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich. Księgozbiór biblioteczny liczy około 42500 egzemplarzy, w tym zapewnia dostęp do literatury z zakresu pedagogiki i psychologii zgodnie z opisem zamieszczonym w kartach przedmiotu (sylabusach). Zakupy książek odbywają się na bieżąco na podstawie ukazujących się nowości wydawniczych z zakresu pedagogiki oraz sugestii czytelników. Obecnie prenumerowanych jest 16 tytułów czasopism polskich: „Alkoholizm i Narkomania”, „Bliżej Przedszkola”, „Dyrektor Szkoły”, „Edukacja”, „Edukacja Ustawiczna Dorosłych”, „Edukacja Wczesnoszkolna”, „Kwartalnik Pedagogiczny”, „Niebieska Linia”, „Niepełnosprawność i Rehabilitacja”, „Pedagogika Społeczna”, „Praca Socjalna”, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, „Remedium”, „Szkoła Specjalna”, „Wychowanie w Przedszkolu”, „Życie Szkoły”. Bieżące numery prenumerowanych czasopism oraz nowości książkowe wyłożone są w obszarach wolnego dostępu.

Zasoby biblioteczne, edukacyjne są aktualne pod względem zakresu tematycznego i zasięgu językowego oraz są adekwatne do literatury zalecanej na zajęciach / grupach zajęć, tym samym umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Piśmiennictwo zalecane w sylabusach jest dostępne i dostosowane do liczby studentów oraz potrzeb procesu nauczania uczenia się. Korzystanie ze zbiorów bibliotecznych

jest możliwe zarówno w formie tradycyjnej, jak i elektronicznej. Uczelnia zapewnia dostęp do baz danych umożliwiających korzystanie ze światowych zasobów informacji naukowej. Strona internetowa Biblioteki Głównej UMCS umożliwia dostęp do: multiwyszukiwarki, katalogu biblioteki, czytelni online, biblioteki cyfrowej, zasobów cyfrowych, katalogów kartkowych, bibliografii oraz baz testowych. Za pośrednictwem zasobów elektronicznych Biblioteki Głównej UMCS studenci mają dostęp do e-podręczników. Studenci Pedagogiki mają też zdalny dostęp do e-zasobów i portali otwartej nauki o zasięgu międzynarodowym zgodnie z polityką otwartego dostępu realizowaną przez UMCS. W Bibliotece UMCS wdrożono najnowocześniejszy system biblioteczny ALMA wraz z wyszukiwarką PRIMO. Są to najlepsze narzędzia, które wykorzystują największe biblioteki na świecie. System połączony jest z dużymi bibliotekami akademickimi i naukowymi oraz z dużą grupą bibliotek publicznych. Wszystkie biblioteki podejmują pracę w jednym środowisku katalogowym, dzięki czemu ich czytelnicy otrzymują jak najszerszy dostęp do szybkiej i ujednoliconej informacji o zbiorach bibliotecznych zlokalizowanych na terenie całej Polski. Tym samym każdy z czytelników posiada dostęp do połączonych katalogów Biblioteki Narodowej – bazy zawierającej ponad 25 mln jednostek zbiorów. Katalog online PRIMO umożliwia szybkie i proste wyszukiwanie zbiorów dostępnych w bibliotece UMCS i w bibliotekach zlokalizowanych na terenie całej Polski.

Studenci z dysfunkcją narządu wzroku lub z niepełnosprawnością uniemożliwiającą lub znacznie utrudniającą dostęp do materiałów w wersji tradycyjnej, korzystają z Akademickiej Biblioteki Cyfrowej, która umożliwia pobieranie pełnych wersji książek i podręczników akademickich ze wszystkich dziedzin w formatach odczytywanych przez programy udźwiękawiające. Do końca września 2022 roku UMCS realizował projekt „Dostępny UMCS” współfinansowany ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Celem głównym projektu było zwiększenie dostępności edukacyjnej UMCS skierowanej do osób z niepełnosprawnościami poprzez wdrożenie rozwiązań niwelujących zidentyfikowane bariery w zakresie dostępności strukturalnej, architektonicznej, technologicznej, proceduralnej i wsparcia edukacyjnego oraz podniesienie świadomości niepełnosprawności i kompetencji u co najmniej 64 pracowników uczelni w zakresie świadczenia wysokiej jakości obsługi i dydaktyki dla osób z niepełnosprawnościami.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni jest zgodna z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia nauczycieli w zakresie pedagogiki specjalnej określonymi w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68, ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.poz.1668, z późn. zm.).

Na bieżąco jest prowadzona aktualizacja bazy dydaktycznej i naukowej w postaci okresowych przeglądów bazy, a wyniki tej oceny są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury bibliotecznej, dydaktycznej i informatycznej, oprogramowania. W tych przeglądach zaangażowani są nauczyciele i przedstawiciele studentów a wnioski są wykorzystywane w celu doskonalenia procesu kształcenia i zapewnienia prawidłowej realizacji zajęć. Pracownicy i studenci samodzielnie kształtują księgozbiór biblioteczny za pomocą elektronicznego formularza, na którym składają propozycje zakupu tytułów w zakresie literatury dydaktycznej i naukowej brakujących w zbiorach biblioteki wydziałowej. Usługa kształtowania księgozbioru naukowego i dydaktycznego rozszerzona jest również o składanie zamówień w zakresie e-książek dostępnych w portalu IBUK libra PWN przez przesłanie do Biblioteki UMCS elektronicznego formularza propozycji zakupu wybranego tytułu. Pracownicy i studenci bezpośrednio wpływają na kształtowanie oferty systemu biblioteczno-informacyjnego w zakresie elektronicznej literatury zagranicznej poprzez uruchomioną przez Bibliotekę UMCS usługę. Sprzęt i wyposażenie dostępne dla studentów i pracowników podlega ciągłemu monitoringowi technicznemu

przez pracowników do tego wyznaczonych. Każdy z użytkowników ma możliwość zgłaszania usterek, również poprzez linki odnoszące do formularza kontaktowego na Wydziale. Cyklicznie realizowane są ankiety wśród studentów i pracowników na temat potrzeb dydaktycznych i lokalowych. Wszyscy studenci i nauczyciele akademicy podkreślają wysoki standard infrastruktury wykorzystywanej w procesie kształcenia, który umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Wykorzystywana infrastruktura naukowa, dydaktyczna, informatyczna i biblioteczna jest na najwyższym poziomie, spełnia wysokie standardy nowoczesności i aktualności.

Sale i specjalistyczne, pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz z ich wyposażenie są nowoczesne i zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków pracy badawczej / zawodowej oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne, nieodlegające od aktualnie używanych w działalności naukowej oraz umożliwia ją prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie itp. są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów. Lokalizacja biblioteki Wydziału Pedagogiki i Psychologii, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, udogodnienia dla użytkowników, godziny otwarcia zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Zapewniony jest dostęp studentów do sieci bezprzewodowej oraz do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć w celu wykonywania zadań, realizacji projektów. Zapewnione jest dostosowanie infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej, a także likwidację barier w dostępie do sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, również zaplecza sanitarnego. W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie kształcenia hybrydowego, zapewniony jest dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwiającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania

i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w pedagogice specjalnej; obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów; są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej.

Rozwój i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz zasobów edukacyjnych przebiega według przyjętych procedur i jest realizowane prawidłowo.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Nowoczesna infrastruktura dydaktyczna, informatyczna i biblioteczna pozwala na prowadzenie kształcenia na wysokim poziomie. Na szczególne podkreślenie zasługują warunki lokalowe Instytutu Pedagogiki, wyposażenie specjalistycznych pracowni i Laboratorium Badań nad NeuroEdukacją.

Zalecenia

–

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika specjalna została przyjęta w współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, którzy uczestniczyli w wypracowywaniu koncepcji kształcenia. Uwzględnia ona potrzeby rynku edukacyjnego, zarówno lokalnego, obejmującego województwo lubelskie, region Lubelszczyzny, jak również ogólnopolskiego. Występują w nim silna potrzeba kształcenia nakierowanego na wychowanie i kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z wiodącą dyscypliną – pedagogiką, przyjętymi celami kształcenia, wyzwaniem zawodowego rynku pracy. Na kierunku podpisane są zatem umowy z podmiotami edukacyjnymi – przedszkolami, szkołami ogólnodostępnymi, integracyjnymi, specjalnymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, internatami, fundacjami i stowarzyszeniami prowadzącymi działalność edukacyjną i opiekuńczą, ośrodkami terapii, instytucjami naukowymi, oświatowo-wychowawczymi, instytucjami wychowania resocjalizacyjnego, penitencjarnego.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi (61 placówek i instytucji) prowadzona jest systematycznie, ma charakter stały, przybiera zróżnicowane formy: praktyki, wizyty studyjne, prace dyplomowe, warsztaty, szkolenia, działalność doradcza – przygotowywanie ekspertyz i opinii specjalistycznych, wspólne projekty edukacyjne i społeczne, konferencje naukowe, realizacja wspólnych badań naukowych, spotkania z przedstawicielami świata nauki, kultury, sztuki, bieżące kontakty nauczycieli akademickich z interesariuszami zewnętrznymi w ramach dwustronnej współpracy Uczelni z konkretnymi podmiotami reprezentującymi środowiska społeczno-gospodarcze.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczą w prowadzeniu zajęć dydaktycznych jak również biorą udział w seminariach i warsztatach dla studentów, ich sugestie, uwagi dotyczące kierunków rozwoju rynku pracy w obszarze pedagogiki są uwzględniane w bieżącej współpracy.

W okresie pandemii Covid – 19 udział interesariuszy zewnętrznych w różnych formach współpracy był zapewniony poprzez wykorzystanie dostępnych komunikatorów, które w skuteczny sposób umożliwiały bezpośredni udział w spotkaniach z kadrami i studentami do obowiązujących wymogów sanitarnych.

W pracach Wydziałowego Zespołu ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym, Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Kierunkowego Zespołu Programowego, będących częścią systemu zapewnienia jakości kształcenia, które odbywają się cyklicznie, biorą udział przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Realizowana w ramach tych różnorodnych działań współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym wpływa na rozwój kształcenia praktycznego, rozwój kompetencji społecznych, zdobycie doświadczenia zawodowego, pozwala na udział w doskonaleniu i realizacji programu studiów.

Wypracowane w ramach wspólnej dyskusji sugestie i postulaty służą doskonaleniu programu studiów (zwłaszcza w aspektach praktycznych). Przykładem takich działań są np. zmiany w organizacji i przebiegu praktyk – pracodawcy prosili o zmianę zapisów w zadaniach do zrealizowania dla studenta tak, aby nie prowadzili oni samodzielnie zajęć przedmiotowych w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych. W programie studiów pięcioletnich zostały one uwzględnione w liczbie 6 (dwie na specjalność edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób ze spektrum autyzmu, cztery na specjalność edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sensoryczną i terapia pedagogiczna). Aktywny udział I.Z. w pracach gremiów problemowych oraz organizowane na kierunku Pedagogika coroczne spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego poświęcane podsumowaniu dotychczasowej współpracy oraz prezentujące aktualne plany Uczelni, dodatkowo pozwalają wypracowywać nowe kierunki, obszary współpracy. Za pomocą ankiet monitorowane są systematycznie losy absolwentów. Wyniki badania potwierdzają, że absolwenci kierunku pedagogika w zdecydowanej większości znajdują zatrudnienie zgodne ze swoimi oczekiwaniami, średni czas poszukiwania pracy wynosi 2,5 miesiąca. Bezrobocie jest na poziomie 4,84%.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres, zasięg działalności w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z przyjętymi celami kształcenia, odpowiada wyzwaniom zawodowego rynku pracy. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi ma realny wpływ na kształtowanie programu studiów. Kooperacja z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia na kierunku pedagogika specjalna jest systematyczna i skuteczna. Włączanie pracodawców i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w procesy określania i weryfikacji efektów kształcenia ma charakter formalny i nieformalny, a poziom zaangażowania interesariuszy zewnętrznych we współpracę z Uczelnią, liczba partnerów zewnętrznych, związanych z kierunkiem pedagogika wskazują, że współpraca z podmiotami zewnętrznymi, reprezentującymi otoczenie społeczno-gospodarcze jest prawidłowa.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi dotyczy zarówno opiniowania jak i realizacji programu studiów oraz praktyk zawodowych. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych stanowią ważną grupę w procesie określania i weryfikacji efektów uczenia się dla ocenianego kierunku studiów. Władze Uczelni dokonują stałej weryfikacji stanu współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, analizują adekwatność doboru interesariuszy zewnętrznych w kontekście założonej koncepcji i celów kształcenia. Wnioski wynikające z tej analizy służą doskonaleniu procesu uczenia się. Efektem wspólnych działań Uczelni i otoczenia społeczno-gospodarczego jest także pozytywna ocena wiedzy i umiejętności studentów, wyrażana przez pracodawców.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

–

Zalecenia

–

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Jednym z głównych celów kształcenia i prowadzenia badań naukowych na kierunku pedagogika specjalna jest umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Od 2022 roku UMCS w Lublinie (w tym także nauczyciele akademicy kształcący na kierunku pedagogika specjalna) współpracują w ramach sieci europejskiej współpracy międzynarodowej Athena. W ramach współpracy międzynarodowej Instytut Pedagogiki podpisał 18 umów z uniwersytetami partnerskimi w Holandii, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Norwegii, Rumunii, Grecji, Turcji, Belgii, Niemczech, we Włoszech. Aktualną ofertę kierowaną do studentów kierunku pedagogika specjalna posiadają uniwersytety: Universitatea „Babes-Bolyai” Din Cluj-Napoca w Rumunii; University of Macedonia (Thessaloniki, Grecja), Ghent University w Belgii.

Nauczyciele akademicy biorą udział w programie mobilności Erasmus+, w latach 2018-2022 zrealizowano 8 wyjazdów do uczelni partnerskich, w roku akademickim 2022-2023 było 5 wyjazdów do Universidad de Oviedo w Hiszpanii i Necmettin Erbakan w Konya w Turcji. Szczęściu nauczycieli jest aktywnych w zakresie programu wymiany międzynarodowej między uczelniami partnerskimi Erasmus+. W latach 2019-2023 na Wydział zapraszano także nauczycieli akademickich z uczelni wyższych, takich jak: University of Szeged na Węgry, Uniwersytetu Degli Studi di Messina we Włoszech i Münster University of Applied Sciences w Niemczech. Katedra Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej zorganizowała ponadto Międzynarodowe Sympozjum pt. „Kreowanie kultury dostępności w edukacji. Z półwieczem lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej w tle”. Wzięło w nim udział 18 prelegentów z ośrodków naukowych w Polsce, Ukrainie, Słowacji, Hiszpanii i Włoch. Nauczyciele realizujący zajęcia na kierunku pedagogika specjalna podejmują także aktywne działania szkoleniowe w środowisku międzynarodowym (4 szkolenia w Hiszpanii, na Litwie i online dla partnerów zagranicznych). Nauczyciele akademicy biorą czynny udział w konferencjach międzynarodowych, dzieląc się swoim dorobkiem naukowym, promując Wydział na forum międzynarodowym, poszerzając kontakty oraz podnosząc swoje kompetencje językowe. W latach 2019-2023 pracownicy wzięli czynny udział w ponad 80 takich wydarzeniach w kraju i zagranicą. Ponadto, w ramach współpracy

międzynarodowej, pracownicy opublikowali blisko 50 artykułów w anglojęzycznych czasopismach naukowych a także recenzowali artykuły anglojęzyczne w czasopismach międzynarodowych (np. „International Journal of Environmental Research and Public Health” (zrecenzowano 23 artykuły), „Journal of Intellectual Disability – Diagnosis and Treatment” (5 artykułów). Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia biorą udział w projektach o charakterze międzynarodowym np. projekt „Edukacja włączająca bez granic – Polska-Norwegia” (okres realizacji projektu: 01.09.2021-31.05.2022); projekt „Innowacyjne zasoby edukacyjne w kształceniu zdalnym” wraz z partnerami z Włoch i Hiszpanii.

Aktywność międzynarodowa studentów kierunku pedagogika specjalna studia II stopnia i pedagogika specjalna studia 5-letnie magisterskie, jest niewystarczająca, ponieważ w latach 2018-23 nie korzystali oni z możliwości wyjazdu na studia w ramach programu mobilności Erasmus+. **Rekomenduje się** podjęcie działań mających na celu zmotywowanie studentów do realizacji części studiów lub praktyk za granicą w ramach programu Erasmus+. W tym okresie również nie było chętnych studentów zagranicznych na studiowanie na kierunku pedagogika specjalna w ramach mobilności studentów, pomimo, że Wydział przygotował bogatą ofertę zajęć w języku angielskim, z której korzystają studenci innych kierunków. Studenci i pracownicy mają możliwość rozwijania swoich kompetencji językowych przez uczestnictwo w wydarzeniach odbywających się w obcych językach (np. szkoleniach i warsztatach, spotkaniach w Katedrach, konferencjach dydaktycznych, Erasmus Days). Czterech nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku pedagogika specjalna w 2022 roku uczestniczyło w 60-godzinnych szkoleniach językowych w ramach Projektu Zintegrowany UMCS.

Uczelnia tworzy możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów. Zainteresowani umiędzynarodowieniem na uczelni mogą uzyskać niezbędne informacje o wymianie międzynarodowej w ramach różnorodnych projektów, programów zamieszczonych na stronie internetowej (np. CEEPUS, MOST, ERASMUS, Fundusz Wyszehradzki). Natomiast na Wydziale studenci i pracownicy uzyskują informacje ze stron internetowych (wydziałowa strona Erasmus+, program wymiany studenckiej. Zagraniczni partnerzy oraz kandydaci na studia uzyskują informacje o ofercie dydaktycznej, obsłudze studiów, udzielanym wsparciu itd. z materiałów w formie papierowej i elektronicznej w języku angielskim. Zależnie od aktualnych potrzeb, ważne informacje tłumaczone są również na inny język obcy (np. te dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy w czasie trwającej wojny). W celu promowania wymiany międzynarodowej na Wydziale od roku 2020 organizowane jest cyklicznie wydarzenie promująco-informacyjne pod nazwą Erasmus Days. W Instytucie Pedagogiki organizowane jest spotkanie pod nazwą International Research Day. Jest ono okazją do wymiany dokonań badawczych i nawiązania współpracy naukowo-dydaktycznej z nauczycielami akademickimi z innych państw. Pierwszy międzynarodowy webinar z tego cyklu nt. *Contemporary global educational challenges – opportunities and threats* zorganizowano w 2021 roku. Wystąpienia prezentowało 11 naukowców z Polski, Włoch, Chorwacji, Niemiec, Izraela, Ukrainy i Rumunii. Druga odsłona wydarzenia miała miejsce w dniu 14.06.2022 i odbyła się pod hasłem: *Educational research in Times of instability and disruption – challenges and opportunities*; wzięło w nim udział 8 prelegentów z Polski, Włoch, Izraela, Niemiec, Hiszpanii i Ukrainy.

W celu monitorowania jakości umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację wszyscy uczestnicy mobilności – pracownicy i studenci – wypełniają ankietę uczestnika mobilności edukacyjnej dla szkolnictwa wyższego. Na koniec każdego roku akademickiego Koordynatorzy opracowują sprawozdanie z działalności międzynarodowej, które prezentowane jest na Kolegium Dziekańskim, a wnioski

prezentowane są pracownikom na corocznym spotkaniu wrześniowym, rozpoczynającym kolejny rok akademicki oraz studentom i pracownikom podczas organizowanych na Wydziale tzw. Erasmus Days.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Rodzaj, zasięg i zakres umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia na kierunku pedagogika specjalna. Nauczyciele akademicy są aktywni w zakresie współpracy międzynarodowej, która wyraża się w podejmowaniu wyjazdów w ramach programu mobilności Erasmus+, udziale w konferencjach międzynarodowych, szkoleniach, wizytach studyjnych publikowaniu w czasopiśmie anglojęzycznych, organizowaniu wykładów profesorów zagranicznych. Aktywność studentów kierunku pedagogika specjalna w zakresie współpracy międzynarodowej jest niska. Uczelnia stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli i studentów w zakresie kierunku pedagogika specjalna. Prowadzone są coroczne oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia obejmujące skalę, zakres i zasięg aktywności nauczycieli i studentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

–

Zalecenia

–

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest prowadzone systematycznie, ma charakter stały i kompleksowy oraz przybiera zróżnicowane formy, z wykorzystaniem współczesnych technologii. Wsparcie studentów jest dostosowane do różnych grup studentów (m.in. wychowujących dzieci, w ciąży, pracujących, z niepełnosprawnościami) poprzez m.in. organizację działań, wsparcie nauczycieli akademickich oraz możliwość skorzystania z indywidualnej organizacji studiów. Za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami odpowiada Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego. Studenci mogą skorzystać z takich form wsparcia, jak: pomocy asystenta, wypożyczalni specjalistycznych sprzętów, porad psychologicznych świadczonych, doradcy

zawodowego oraz czytników książek. Biblioteka wydziałowa jest dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie uwzględnia zróżnicowane formy przygotowujące studentów do udziału w działalności naukowej z efektywnym wykorzystaniem infrastruktury i oprogramowania. Studentom zapewnia się konsultacje z wykładowcami w wyznaczonych godzinach lub ustalonych indywidualnie. Studenci uzyskują wsparcie w zakresie przygotowania do korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Problemy techniczne dotyczące oprogramowania studenci mogą zgłaszać drogą mailową lub telefoniczną – w tym celu zostały powołane odpowiednie osoby zarówno centralnie, jak i na wydziałach. Zajęcia zdalne odbywają się na różnych platformach dostosowanych do potrzeb studentów oraz wykładowców. Kompetencje kadry wspierającej proces uczenia się, w tym kadry administracyjnej odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Kompleksową pomoc zapewniają Centrum Kształcenia i Obsługi Studentów oraz Biuro Spraw Studenckich. Kontakt do osób z Władz Uczelni odpowiedzialnych za wsparcie oraz Działów Uczelni, można znaleźć na stronie internetowej Uczelni. Informacje na temat efektów uczenia się oraz toku studiów są dostępne na stronach internetowych Uczelni.

Uczelnia oferuje zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej. Regulamin Studiów przewiduje istotne z perspektywy wsparcia studenckiego instytucje w zakresie studiowania, takie jak urlopy od zajęć, egzaminy komisyjne oraz indywidualna organizacja studiów, która może polegać na zwolnieniu studenta z obowiązku uczestnictwa w zajęciach oraz zaliczania zajęć na warunkach i w terminie uzgodnionym indywidualnie z prowadzącymi zajęcia. Studenci mogą również konsultować aspekty związane ze swoim procesem uczenia się z nauczycielami akademickimi, którzy prowadzą określone zajęcia. W związku z tym odbywają się regularne dyżury. Dodatkowo studenci mają możliwość konsultacji z nauczycielami również poza godzinami dyżurów i zajęć, po indywidualnym kontakcie mailowym. Zainteresowani naukowo studenci mogą realizować swoje pasje poprzez działalność w kołach naukowych (np. Koło Naukowe Pedagogów Specjalnych im. Prof. Zofii Sękowskiej) lub indywidualne inicjatywy w porozumieniu z nauczycielami akademickimi. Dodatkowo studenci wizytowanego kierunku mają możliwość zostać beneficjentami grantów i projektów realizowanych przez jednostkę. Ponadto studenci mogą wnioskować do Dziekana Wydziału o dofinansowanie wyjazdów na konferencje czy publikowania tekstów naukowych.

Studenci mogą ubiegać się o świadczenia pomocy materialnej, stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, zapomogi. Wsparciem dla studentów wybitnych oraz motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce jest stypendium Rektora, które jest przyznawane na podstawie wysokich wyników w nauce, osiągnięć naukowych, sportowych lub artystycznych. Studenci uzyskujący wyróżniające się wyniki w nauce mają możliwość skorzystania z indywidualnej organizacji studiów, określonej w Regulaminie Studiów.

Uczelnia w swoich działaniach uwzględnia różnorodne formy aktywności studentów. Mogą oni rozwijać swoje kompetencje i zainteresowania w wolontariatach, dodatkowych zajęciach sportowych, aktywnościach Akademickiego Związku Sportowego, Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej oraz innych organizacjach studenckich. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego realizują projekty z zakresu życia studenckiego, organizując wydarzenia kulturalne i stymulujące aktywność studencką oraz biorą udział w pracach i posiedzeniach Rady Uczelni, Senatu czy różnorodnych komisji

i rad. Organizacje studenckie są merytorycznie i finansowo wspierane przez Władze Uczelni. Samorząd otrzymuje do zaopiniowania dokumenty dotyczące studentów, a zarazem kandydatury osób mających pełnić funkcje kierownicze, które będą miały podejmować decyzje w sprawach studenckich.

System wewnętrzny uwzględnia poprawne sposoby zgłaszania przez studentów skarg i wniosków, zatem należy go określić jako kompleksowy. Zgłoszenia przyjmują opiekunowie poszczególnych roczników oraz koordynator kierunku lub Samorząd Studencki, którzy je przekazują na bezpośrednich spotkaniach z przedstawicielami Uczelni. W uczelni funkcjonują również jednostki jak np. Rzecznik Akademicki, którzy poprzez ograniczoną zależność względem władz Uczelni mogą sprawnie podejmować działania mające na celu obronę praw studentów. Uczelnia przedstawiła spójny i kompleksowy sposób reagowania na zgłaszane nieprawidłowości oraz wypracowała jasny schemat postępowania, jeśli takie nieprawidłowości się pojawiają.

Prowadzone są z udziałem studentów okresowe przeglądy systemu wsparcia, które obejmują ocenę zajęć. Monitorowane są także losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do doskonalenia kształcenia i jego form. Oprócz standardowych ankiet oceny nauczycieli akademickich Uczelnia ewaluje nauczanie zdalne i wsparcie studentów przez kadrę administracyjną. Wyniki ankietyzacji są omawiane z przedstawicielami studentów, a wnioski wykorzystywane są w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne i przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących. System opieki i wsparcia można określić jako kompleksowy, odnoszący się do istotnych z perspektywy studenta aspektów. Dedykowane wsparcie w znacznym stopniu odpowiada indywidualnym potrzebom oraz oczekiwaniom studentów. Wiele rodzajów wsparcia i działalności Uczelni dostosowanych jest również do różnych grup studentów, w szczególności osób z niepełnosprawnościami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Uczelnia dysponuje serwisem internetowym pn. „System Obsługi Praktyk”, który pozwala na całkowicie elektroniczne przygotowanie, obsługę i rozliczenie praktyk zawodowych.

Zalecenia

–

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji o studiach dla szerokiego grona odbiorców w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem oraz bez konieczności logowania. Strona jest dostępna w języku polskim i angielskim oraz jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku. Informacje są przejrzyste, kompletne i aktualne a zarazem obejmują m.in.: kompetencje oczekiwane od kandydatów na studia, warunki przyjęcia i kryteria kwalifikacji, terminarz rekrutacji, program studiów wraz z załącznikami, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, informacje dot. życia studenckiego, ale także informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparcia merytorycznego i technicznego w tym zakresie. Strona internetowa jest dostępna zarówno w wersji desktopowej, jak i mobilnej.

Na uczelnianej stronie www oraz Biuletynie Informacji Publicznej studenci mogą znaleźć szczegóły dotyczące wsparcia w procesie uczenia się w tym m.in. informacje o: pracownikach Uczelni, danych kontaktowych i godzinach dyżurów wszystkich działów, organizacjach studenckich i samorządowych, wsparciu osób z niepełnosprawnościami, programie Erasmus+, działaniach i ofercie Biura Karier. Kandydaci mogą zapoznać się z: oczekiwanymi efektami uczenia się, warunkami przyjęcia na studia i kryteriami kwalifikacji, terminarzem rekrutacji oraz możliwymi formami zatrudnienia i losami absolwentów kierunku. Podstawowe akty prawne, w tym Statut, Regulamin Studiów, Regulamin przyznawania świadczeń, Regulamin Samorządu Studenckiego są dostępne za pośrednictwem strony internetowej BIP Uczelni.

Strona internetowa jest czytelna i przejrzysta dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Jest na bieżąco aktualizowana i umożliwia szybki dostęp do istotnych dla studentów do grup zajęć, m.in. platformy e-learningowej, systemu USOS UMCS oraz zakładki Biblioteki. Na podstronie związanej z wizytowanym kierunkiem znajdują się najważniejsze informacje (m.in. poziom, tryb, praktyki, uznawalność dyplomu, opis specjalności, możliwe ścieżki kariery) oraz bezpośrednie linki do regulaminu rejestracji i programu kształcenia.

Uczelnia dba o aktualność, rzetelność i kompleksowość publikowanych informacji oraz stara się zapewnić jej zgodność z potrzebami różnych grup odbiorców, wyniki monitoringu są zaś wykorzystywane do doskonalenia zarówno dostępności, jak i jakości informacji o studiach. Studenci są angażowani w działania pro jakościowe, jak np. doskonalenie informacji przekazywanych studentom, poprzez udział w spotkaniach zespołu komunikacyjnego i omawianie bieżących problemów i wątpliwości.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Uczelnia opracowała i publicznie udostępniła zasady dostępności i aktualności informacji o programach studiów, zakładanych efektach uczenia się, organizacji i procedurach toku studiów w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością. Na wizytowanym kierunku prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia. Informacje o studiach są regularnie analizowane, również z udziałem studentów i na podstawie tych analiz doskonalony jest sposób przekazywania informacji o kierunku pedagogika specjalna.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

–

Zalecenia

–

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka jakości kształcenia prowadzona na Wydziale Pedagogiki i Psychologii (WPiP) wpisuje się w strategię rozwoju UMCS oraz stanowi kontynuację założeń przyjętych w kolejnych okresach planowania. W roku 2012 przyjęto pierwszy kompleksowy dokument dotyczący długofalowej strategii rozwoju Uczelni/Wydziału (lata 2012-2021). Jego założenia wynikającą ze zmian formalno-prawnych funkcjonowania uczelni wyższych zaktualizowano na lata 2015-2020 oraz na okres bieżący, tj. na lata 2021-2025. System zapewnienia jakości kształcenia został wprowadzony na Wydziale Pedagogiki i Psychologii w roku 2010. System zaktualizowano i rozbudowano w roku 2015. Obecne regulacje dotyczące polityki jakości kształcenia zgodnie ze strategią Uczelni i Wydziału są dostosowane do warunków funkcjonowania uczelni wyższych obowiązujących po roku 2019. System jakości kształcenia na Wydziale jest cyklicznie aktualizowany i dostosowywany do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. Działania na rzecz kształtowania wysokiej jakości kształcenia mają charakter systematyczny, a objęci są nim wszyscy pracownicy Uczelni odpowiedzialni za realizację zadań w zakresie jakości kształcenia, studenci, absolwenci oraz interesariusze zewnętrzni. Na podstawie wyników monitorowania oraz przeglądu programu studiów formułowane są wnioski w zakresie:

zgodności programu z założeniami kierunku i koncepcji kształcenia, innowacyjności oferty kształcenia oraz luk kompetencyjnych pomiędzy kompetencjami nabytymi przez studentów w toku studiów a kompetencjami wymaganymi przez pracodawców.

W ramach przeglądu programu studiów dokonywana jest ocena systemu ECTS, wymiaru godzin poszczególnych zajęć ich sekwencji i zgodności treści kształcenia. Weryfikowana jest zgodność form zajęć, metod dydaktycznych z zakładanymi kierunkowymi i przedmiotowymi efektami uczenia się. Zmiany w programie studiów dokonywane są ze względu na konieczność ich wprowadzenia, podyktowaną potrzebami rynku pracy, a także zmianami przepisów prawnych. Wszelkie zmiany w programie studiów dokonywane są w formalny sposób, dzięki przyjętym oficjalnie procedurom. Podobnie odbywa się zatwierdzanie nowych programów oraz wycofywanie nieaktualnych. Corocznie przeprowadzana jest systematyczna ocena, monitorowanie i przeglądy programu studiów przez: Koordynatora kierunku studiów i kadre prowadzącą zajęcia, Dziekana Wydziału, Wydziałowy Zespół ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zespół odpowiedzialny za całokształt jakości kształcenia na kierunku pedagogika specjalna to: zespół programowy dla kierunku pedagogika specjalna, kierownicy Katedr i Pracowni, Pełnomocnik ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym, koordynatorzy programu Erasmus+ i współpracy międzynarodowej, Wydziałowy Zespół ds. Dostępności dla Osób ze Szczególnymi Potrzebami, Wydziałowa Komisja Konkursowa „Złote Indeksy”, Wydziałowy Zespół ds. Sylabusów Przedmiotów, koordynatorzy przedmiotów, koordynator i opiekunowie praktyk zawodowych, opiekunowie roku, nauczyciele akademicy, studenci i interesariusze zewnętrzni.

Ocena obejmuje m.in. efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami rynku pracy, system punktów ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Absolwenci posiadają kwalifikacje pożądane na rynku pracy dzięki innowacyjnym programom kształcenia, w których łączona jest dydaktyka z badaniami naukowymi oraz praktyką zawodową. Stale doskonalona jest jakość kształcenia dzięki efektywnemu procesowi zarządzania, w którym ważne miejsce zajmują: diagnoza, ewaluacja i modyfikacja z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych oraz szybka interwencja podejmowana w sytuacjach trudnych.

Tak ustrukturalizowany system jakości kształcenia pozwala na przejrzystą, efektywną i merytorycznie właściwą pracę, co skutkuje bardzo dobrymi wynikami w pracy nad jakością proponowanego kształcenia.

Na podkreślenie zasługuje współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, którzy wchodzi w skład WZJK, zespołu programowego oraz komisji konkursowej „Złote Indeksy Wydziału Pedagogiki i Psychologii”. Opiniują nowo powstające programy studiów, zmiany programowe, efekty uczenia się i inne ważne dokumenty związane z jakością kształcenia. Uczestniczą w różnorodnych przedsięwzięciach dydaktycznych i naukowych (konkursach, konferencjach, projektach edukacyjnych itd.). Mają prawo do zgłaszania propozycji zmian w programach studiów, ich ewaluacji oraz inicjowania wydarzeń służących doskonaleniu jakości kształcenia. Ponadto współpraca z interesariuszami zewnętrznymi owocuje bardzo dobrze realizowanymi praktykami, które mają wysoki poziom jakości kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Zapewniony jest merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nadzór nad kierunkiem pedagogika, jak również nad zapewnieniem i doskonaleniem programu studiów na tym kierunku. Nadzór ten odbywa się na podstawie przejrzystości określonego podziału kompetencji między poszczególnymi osobami i ciałami odpowiedzialnymi za kierunek. Procesy projektowania, zatwierdzania oraz zmian w programie studiów są realizowane w oparciu o oficjalnie zatwierdzone procedury. Są one przejrzyste i jasno określają zarówno przebieg tych procesów, jak i odpowiedzialność kadry zarządzającej oraz ciał statutowych, nadzorujących ich przebieg. Zasady i kryteria kwalifikacji kandydatów uchwalane są oficjalnie przez władze Uczelni. Uczelnia zapewnia doskonalenie programu studiów poprzez ustanowienie zasad dotyczących zakresu dokonywanych systematycznie przeglądów programu studiów. Przegląd programu studiów jest dokonywany na kierunku pedagogika systematycznie, obejmuje kluczowe elementy programu studiów, jak efekty uczenia się, treści programowe, metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się nabywanych przez studentów w toku kształcenia i na jego zakończenie, jak również uzyskiwane wyniki nauczania. Przegląd programu studiów opiera się na zróżnicowanym zestawie danych i informacji pozyskiwanych od różnych interesariuszy procesu kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Bardzo dobra i efektywna współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, znacząco wychodząca poza wymagania niezbędne do budowania jakości kształcenia. Współpraca w ramach placówki terapeutycznej ALPHA, którą można określić jako szkołę ćwiczeń. Należy zaznaczyć, że jest to kierunek studiów o profilu ogólnoakademickim, a liczba godzin praktyk znacząco wykracza poza wymagania standardu.
2. Nowatorski sposób tworzenia programu studiów i specjalności dający uprawnienia do pracy w obrębie dwóch specjalności np. praca z osobami z niepełnosprawnością intelektualną i spektrum autyzmu.
3. Zintegrowany zespół osób realizujących proces kształcenia i odpowiedzialnych za jakość kształcenia. Sposób pracy znacząco wykraczający poza wymagania.

Zalecenia

—

